

leto LXXII

**št. 2
1970**

slovenski čebelar

VSEBINA

Franc Lobnik: Delo pri čebelah v februarju . . .	33
Lojze Kastelic: Uspešnost čebelarjenja in izbira panja . . .	34
H. B. Hrasnik: Kaj pa jaz mislim o ustreznosti panja . . .	39
Ivan Krajnc: Prognoza medenja . . .	40
Inž. Franček Šivic: Nov tip pitalnika . . .	41
Janez Fuis: Čemu so potrebni troti . . .	43
Ivan Žunko: Plemenilna postaja Pusti mlin . . .	46
Julij Mayer: Izrazoslovje v čebelarstvu . . .	48
Valentin Benedičič: Knjižne zbirke, ki jih bo izdala ZČDS ob 200-letnici dunajskega obdobja v življenju in delovanju našega rojaka Antona Janše . . .	50
L. Kastelic: Novoletno medenje . . .	51

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Opozorilo čebelarским preglednikom, čebelarjem in zlasti čebelarjem-prevaževalcem . . .	52
R. E.: Je za čebele bezeg zdravilna rastlina . . .	52

NOVICE IZ ČEBELARSKEGA SVETA

Svetovna proizvodnja medu (M. M.-j) . . .	54
Polarni med (J. M.), Sofora (J. M.) . . .	55

MLADI ČEBELARJI NAM PIŠEJO

Martin Mencej: Vprašanje čebelarskega naraščaja (Radijsko predavanje) . . .	57
Gregor Kramer: Pismo . . .	58
Peter Zupan: Kako sem pričel čebelariti . . .	58
Alojzij Potočnik: Težave čebelarja-novince . . .	59

NAŠA ORGANIZACIJA . . .	60
-------------------------	----

OSMRTNICE . . .	62
-----------------	----

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačujejo letno članarino 20.00 din, ga prejmejo zastonj. Izdaja ga Zveza Čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva cesta 3/II, tiska Tiskarna PTT v Ljubljani, ureja uredniški odbor: Valentin Benedičič, Ivan Majcen, Julij Mayer, Martin Mencej, Boris Modrijan in Joško Šlander. Letna naročnina za nečlane 25.00 din, za inozemstvo 30.00 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 3.00 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. To velja tudi za naročnino. Številka žiro računa pri SDK v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 501-8-268/1. Telefonska številka uprave ZČDS in SČ 20-208.

DELO PRI ČEBELAH V FEBRUARJU

FRANC LOBNIK

Slovenija je vremensko-klimatsko tako različna, da je težko napisati mesečna navodila, ki bi veljala za vse naše čebelarje.

Iz opazovanj vem, da zime, ki se začno konec novembra, navadno dolgo drže. Če pa še sneg ostane na drevesih več dni, je zima tudi ostra.

Dober čebelar praktično nima pri čebeljih družinah nobenih opravil do pomladi. Močne družine porabijo malo hrane, dokler ne zalegajo, ker imajo dovolj toplote. Dobro zračenje pa jim omogoča, da so panji suhi. Edino opravilo je, da redno odmečemo sneg. Če pa pričakujemo lepo, toplo vreme vsaj nekaj dni, da se bodo čebelice spreletele, pa daleč naokoli potresemo sneg s plevami, žaganjem ali suho zemljo, da se ne bo bleščalo.

Dobro oceno damo močnim družinam, ki so kljub lepemu prehodnemu vremenu še mirne. Takim nič ne manjka, zato ne silijo v naravo. Če pa se že dobre družine praše, se praše naglo in množično. Sproti čistijo panj in hitro uredijo potrebno za nadaljnje prezimovanje. Ko se vreme shladi, so spet mirne in ne silijo ven in se ponovno lepo strnejo v grozd.

V februarju navadno že zalegajo vse družine, ki so se temeljito očistile in porabijo vsako ugodno priliko, da si dobe vodo. Zato je priporočljivo, da nastavi-

mo v bližini čebel redko, toplo vodo v zaprti poveznjeni posodi. Tak način oskrbovanja s tekočino ponavljamo do pomladi, če le moremo.

Primerjava: Lani so vse družine konec januarja zalegale, se lepo očistile, februarja so prekinile zaleganje in se premaknile v sredino satja. Ko je mraz popustil, so se pomaknile nazaj k žrelom.

Zunanji napajalnik mora biti na dovolj veliki deski malo nad zemljo in v zavetju. Desko pokrijemo s čisto strešno lepenko. Kozarec napolnimo z vodo, ga pokrijemo z lesonitom tako, da je hrapava stran obrnjena proti kozarcu. Kozarec damo v levo roko, z desno pa pritismo na lesonit in naglo zaobrnemo, da je lesonit spodaj. Previdno položimo kozarec ali drugo posodo na pripravljeno desko. Od treh strani porinemo pod kozarec do milimeter debelo žico, žeblice ali trske, da lahko množično sesajo vodo. Strešna lepenka naglo sprejema sončno toploto, ki jo odseva v okolici kozarca in greje tekočino in čebele. V tem primeru se čebele nasrkajo mlačne tekočine in so jo sposobne sprejeti dostikrat. V zaprtem napajalniku menjamo vodo po dvakrat tedensko. En deciliter vode znosi družina v enem dnevu, če vreme dopušča, kar velja še za mesec marec.

V februarju, če je le možno, naj imajo čebele še **mir**, sicer pa je vse odvisno od vremena in lege čebel. Če je potrebno, zbiramo v tem mesecu čiste mrtvice za mikroskopske preglede.

USPEŠNOST ČEBELARJENJA IN IZBIRA PANJA

LOJZE KASTELIC

Zagovorniki uvedbe novega sistema panja pri nas postajajo zadnje čase čedalje glasnejši in njihova polemika s pristaši starega sistema vse ostrejša. Skoro ne izide številka Slov. čebelarja, da ne bi bilo v njem enega ali celo več »strokovnih«¹ člankov, v katerih merijo svoje moči eni in drugi. Še huje je v drugi literaturi, kjer ima čebelarska tematika svoj kotiček. Tako na primer prinaša revija »Moj mali svet«² v svojem čebelarskem kotičku razne, največkrat nepodpisane prispevke, v katerih pišejo o dobrem starem žnidaršiču kot o drugorazrednem panju in na veliko priporočajo in svetujejo posebno čebelarjem začetnikom, naj opustijo čebelarjenje v njem in se oprimejo novega, »sodobnejšega«³ nakladnega panja.

Naj še jaz — naprošen od uredniškega odbora Slov. čebelarja — povem svoje mnenje. Morda mi daje legitimacijo za to skoro desetletno čebelarjenje v več sto nakladnih panjih in skoraj tridesetletno, v nekaj manj kot sto žnidaršičih.

Predvsem bi rad postavil tako enim kot drugim nekaj vprašanj. Zagovorniki novega sistema naj poskusijo odgovoriti na naslednje:

V osmi št. revije Moj mali svet piše v prispevku »Kakšna je najnovejša vrsta panja«⁴ žal nepodpisani pisec, da so naši predniki že pred dvesto(!) leti uspešno čebelarili v prav dobrih nakladalnih panjih. Čeprav to najbrž ne bo prav v skladu z zgodovino čebelarstva (razen če pisec ne misli pri tem na čebelarjenje v kranjičih z veho), se tu postavlja vprašanje, zakaj so bili ti »nakladni«⁵ panji opuščeni, če so bili prav dobri.

Preden se je pri nas udomačil AŽ panj, je imel med naprednimi čebelarji, kateri so se oprijeli čebelarjenja v panjih s premičnim satjem, največ pristašev

nakladni panj, tako imenovan »Amerikanski panj«. V svoji knjigi — Umni čebelar, — ki je bila izdana l. 1908, posveča pisec Fran Lakmayer temu panju več prostora, kot vsem drugim panjem s premičnim satjem. Čemu se ni torej pri nas uveljavil? Zakaj so se skoro vsi oprijeli žnidaršiča, čim se je pojavil?

Tudi potem, ko si je AŽ panj že utrl pot skoro v sleherno slovensko vas, so se našli nekateri, ki so mislili, da bodo uspešneje čebelarili v nakladnem panju. Večina med njimi je kaj kmalu spoznala, da niso na pravi poti in se oprijela žnidaršiča. (Med njimi je bil tudi eden najstarejših in največjih slovenskih čebelarjev Franc Markelj iz Vrhnike. L. 1927 si je nabavil nad 30 LR panjev, toda že po 3 letih je vse naklade predelal v žnidaršičeve eksportovce. In to je čebelar, ki že nad 53 let čebelari z nekaj sto panji. Zakaj tako!?)

V prvih povojnih letih smo bili zelo dovzetni za vse novo, revolucionarno. Za take stvari se je po navadi dobilo vedno tudi dovolj denarja. Tudi v čebelarstvu se je našlo nekaj, večina novopečenih čebelarjev, z akademskim naslovom, kateri so izkoriščajoč tako razpoloženje, hoteli »zrevolucionirati« — za dobre plače seveda — slovensko čebelarstvo. Pridno so začeli uvajati nov sistem panja, nov način čebelarjenja in sploh vse novo, še bolj pridno pa so potovali v zamejstvo, od koder naj bi prinesli slovenskim čebelarjem nov evangelij. Vsi vemo, kako so drug za drugim propadale tvorbe njihovega učenja, razni odseki, zavodi in podjetja, vse tja do veletvorbe »Agromela«. Kolikšno in kakšno vlogo je pri tem odigralo tako-rekoč nasilno uvajanje nakladnega panja pri nas, naj raziščejo znanjci, mi bi se le vprašali, zakaj so v novovpeljanih panjih tako masovno propadale čebelje družine, saj skoro ni bilo zime, ki ne bi vzela tem čebelarstvom do polovice vseh družin?

Podobno usodo so doživljala oz. še doživljajo čebelarstva v nakladnih panjih, katera so prevzela agromelovo dediščino: po razsulu Agromela je ostalo v naši ožji domovini pri nekaterih zadrugah in nekaterih privatnikih nad 3000 čebeljih družin v LR panjih. Danes, komaj pet let zatem, bi vseh skupaj težko naštel kaj več kot 1.500. Vse ostalo je propadlo in to v času, ko smo v čebelarstvu nasploh krenili s krepkimi koraki naprej!

Kot vidimo, poizkusi uvajanja nakladnega panja pri nas niso nekaj novega, sodobnega, kar naj bi povzdignilo slovensko čebelarstvo, temveč so se pojavljali v vsej naši preteklosti kot enakopraven, večkrat celo kot prioritetan partner uveljavljanju listovnega panja. Človek se nehote vpraša, ali smo slovenski čebelarji res tako nespretni in zaostali, da ne bi bili sposobni spregledati in akceptirati prednosti prvega, če te res obstojijo? Vsekakor sem prepričan, da bo še tako zagrizen pristaš nakladnega panja pri nas mnogo manj glasen, če bo hotel iskreno in objektivno odgovoriti na gornja vprašanja!

Nasprotno bo zopet navdušen zagovornik AŽ sistema težko spravil v sklad s svojim prepričanjem dejstvo, da večina čebelarjev po vsem svetu čebelari v nakladnem panju. Razen tega tudi pri nas zadnje čase vse uspešneje čebelari v takem panju nekaj čebelarjev — res je, da bi vse skupaj lahko preštel s prsti ene roke, vendar je njihov obstoj in njihovi uspehi silno zgovorno dejstvo, preko katerega se kratkomalo ne more!

Kje je torej pot, kje so ishodišča in kje je odgovor, katerega smo dolžni predvsem tistim, ki se mislijo pridružiti naši bratovščini, ali pa so se že nedavno tega? Kolikor glasnejši je naš prepir okrog tega vprašanja, toliko glasnejša postajajo njihova vprašanja! Upravičeno sprašujejo, mi pa smo jim dolžni odgovoriti, kajti nabava panjev in sploh začetek čebelarjenja ni majhna investicija!

Odgovor seveda ni lahak! Da bi vse zadovoljil, najbrž nemogoč! Poizkusimo najti najboljšega. Preden pa to storimo, se mi zdi potrebno razčistiti nekaj vprašanj:

1. Ali so in v koliko so pri nas raziskani in dognani tisti dejavniki in značilnosti, kateri bi dali prednost enemu sistemu pred drugim?

2. Ali ne bi bilo uvajanje novega panja pri nas prevelika cena za našo težko pridobljeno enovitost, tako v sistemu panja, kakor tudi tehniki čebelarjenja?

3. Kdo so tisti, ki zagovarjajo uvajanje novega panja in zakaj ga zagovarjajo?

4. Kdo in kdaj naj bi se oprijel nakladnega — konkretno LR panja — ter s tem v zvezi, komu so potrebne zadevne razprave?

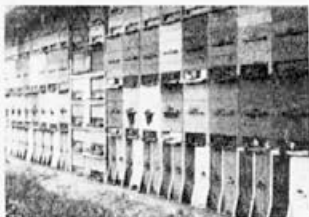

...ali pa morda v dolgih vrstah amerikkancev z eno, dvema ali več nakladami?

nih strokovnjakov za to. Ker torej nimamo še ne teoretično ne praktično strokovno zadostno obdelanih platform za odgovor na gori postavljeno vprašanje, ga bo potrebno poiskati v izkušnjah. Posebno so važne takoimenovane primerjalne izkušnje, tj. izkušnje tistih čebelarjev, ki že dalj časa vzporedno čebelarijo z večjim številom panjev obeh ali celo več sistemov. Jaz sem eden izmed njih, zato naj mi bo dovoljeno, da se malo obširneje razpišem o njih.

Kot vodja obrata pri Zavodu za čebelarstvo sem dal l. 1961 v upravljanje stojišče kakih 60 nakladnih panjev v Žlebeh dijaku Bergantu Jožkotu. Fant se je zagrizel v delo z vso mladostno vnemo: dosegljivo literaturo je dobesedno požiral in tudi pri upravljanju čebel je bil nadvse pedanten in marljiv. Stalno se je sukal okrog panjev, popravljal zdaj to zdaj ono, pokukal sem, pokukal tja, skratka, za vsak panj je vedel takorekoč kako diha. V najkrajšem času si je nabral zavidanja vredno teoretsko znanje — napravil je odlično maturitetno delo iz čebelarskih ved — tudi praktično je obvladal najzahtevnejše posege v panju, vendar ... Zimski padec je bil na njegovem stojišču vedno največji! In danes? Danes diplomirani veterinar, nekdanji upravljaec več desetih nakladnih panjev in iskren zagovornik vsega naprednega, danes čebelarji in se pogloblja v skrivnosti čebeljega snovanja v AŽ

O opisanem primeru sem nekoč razpravljal z direktorjem Agromela. Na moje veliko začudenje je pogovor na kratko zaključil z besedami: »Fant ima čebele preveč rad!« Nisem ga razumel takrat in šele danes vem, kako natančno je zadel v črno! Ali je on že takrat vedel, ali morda samo slutil resnico? Jaz sem se dokoopal do nje šele po drugih, še bolj grenkih izkušnjah!

Kje je napredek slovenskega čebelarstva? Ali v dobrih starih žnidaršičih in njemu pripadajočih pomožnih panjih ...

... morda v sožitju žnidaršiča in amerikanca.

L. 1963 smo v februarju, ko se je povspela temperatura v Ljubljani do $+3^{\circ}\text{C}$ in v Kopru do $+10^{\circ}\text{C}$ prepeljali na Koprsko okrog 1000 nakladnih panjev. Spričo visokih temperatur in sončnega vremena so se čebel edo dobra izletele ter iztrebile, matice pa so zalegle tudi na 2—3 satih. Izkoriščujoč lepe sončne dneve sva s tov. Ipavcem — obratovodjem obrata Slov. Bistrica — pohitela, ter pregledala in očistila vse panje. Kakšna strahotna napaka! Komaj sva delo končala, je pričela 22. februarja silovita burja, ki je povzročila padec temperature do -5°C . Zapadel je sneg in razga-

ljeni ter očiščeni panji so zopet zaledeneli. V njih je bila zalega na dveh do treh satih. Čebele so kar tulile od strahotnih naporov, da bi v zahaladnelih in od burje preprianih panjih vzdržale toploto, potrebno za nego zalege.

Ko je 4. III. burja prenehala in je zopet prigrelo sonce, so bile čebele toliko izčrpane, da so se jedva še spreletele, nato pa so začele družine druga za drugo zapuščati zalego in umirati. Končni izid te avanture naj rajši zamolčim!

Podobnih izkušenj imam še precej, verjetno pa jih imajo tudi drugi čebelarji, ki so čebelarili v nakladnih panjih, vse pa narekujejo eno samo, nadvse važno pravilo: **Nakladne panje odpiraj in pregleduj čim manj, pod nobenim pogojem in za nobeno ceno pa jih ne odpiraj v zimskem in zgodnje spomladanskem času!** Prav to pa je počenjal Jožko, sva počenjala z Ipavcem in so verjetno počenjali tudi drugi, pa naj bo to iz ljubezni do pregledovanja ali slabe vesti, da jih niso dovolj nakrmili, ali po direktivi, kot se je to dogajalo nam agromelovim čebelarjem, ali iz kakršnegakoli vzroka.

Ker je to pravilo za čebelarjenje v nakladnem panju tako zelo važno, si ga oglejmo malo obširneje.

Za zimo se začno čebele pripravljati že avgusta. Najpozneje do srede septembra prenehajo zadelovati razne razpoke in odprtine, katere smatrajo za odvečne in škodljive za prezimovanje. To pa je tudi za čebelarja zadnji čas, ko panj še lahko odpre. Z drugimi besedami: družina v nakladnem panju mora biti pripravljena in oskrbljena za zimo najpozneje do srede septembra, le v obmorskih krajih se rok lahko malo podaljša. Zakaj? Kot vemo, se nakladni panj odpira in pregleduje od zgoraj. Na obod naklade se namesti nad sate najprej notranji pokrov, nanj pride potem še streha. Čebele hitro »izvohajo« nezazeleno razpoko med obodom in notranjim pokrovom ter jo v času priprave na zimo zadelajo z zadelavino; na ta način preprečijo uhajanje toplega zraka iz panja ter preprih na najboljčutljivejšem mestu, nad gnezdom.

Jasno, da tako zaprtih in zalizanih notranjih pokrovov ne smemo privzdigovati, niti premikati vse tja do pozne pomladi, ko nastopijo stalne visoke temperature in ni več nevarnosti, da bi se družina zaradi prepriha »nad glavo« razburjala in razhlajevala. Vsi namreč vemo, kako zelo važen in večkrat odločujoč dejavnik za pomladanski razvoj družine je toplotni režim v panju. S tem nam je seveda onemogočen vsak poseg v panj v tem času.

S tem v zvezi sem si jaz ustvaril — več ali manj laično hipotezo, katera bi utegnila — znanstveno raziskana in dognana — postati ključ za odgovor na goraj navedena kontradiktorna vprašanja: Zakaj skoro po vsem svetu uspešno čebelarijo v nakladnem panju, le na malem koščku naše slovenske zemlje to ne uspeva niti najboljšim čebelarjem?

Kot vemo se naša ožja domovina razprostira na meji med sredozemskim bazenom z značilno sredozemsko klimo in prostranstvi panonske ter dalje šlezijske in ukrajinske nižine s strogo kontinentalnim podnebjem. Ko se nad temi prostranstvi zrak ohladi, se po določenih podnebnih zakonih začne prelivati preko naših krajev v sredozemski bazen. To prelivanje povzroča prav v naših in delno sosednjih hrvatskih krajih močne temperaturne razlike, ki se manifestirajo na Krasu in obmorskih predelih v obliki burje, v srednji in severni Sloveniji pa v močnih ohladitvah. Take ohladitve in burnati dnevi nastopajo **praviloma** pozno v pomlad tja do takojimenovanih »mrzlakov« 12., 13., in 14. maja. Kolikokrat nam še v tem času sneg pobeli že zeleneče gozdove!

To je po drugi strani že čas, ko morajo biti naše družine na višku, kajti vsak čas bo v cvetela akacija. In kako naj doseže to čebelar z nakladnimi panji, če jih pravzaprav ne sme do tega časa brez škode in rizika odpirati? Ne sme jih pregledovati, jih očistiti, jim tako ali drugače pomagati, če noče da ga preseneti tak hladen val z burjo in snegom, kakor je naju z lpavcem! Jaz osebno sem — čeprav mi je malo nerodno priznati — nekajkrat doživel, da so se mi v nakladnih panjih ob nastopu hladnega vala družine toliko stisnile, da so zapustile zalego na stranskih satih! Kakšne posledice je imelo to na nadaljnji razvoj družine, si lahko misli vsak čebelar.

Nasprotno lahko začnemo s posegi v panj in s tem seveda pomagati družini pri razvoju v AŽ panju že v najzgodnejših pomladanskih dneh, da so le dovolj topli. Po posegu panj pač zopet toplo zapažimo in družina ne bo občutila eventualnega padca temperature niti približno toliko, kot v nakladnem panju. Morda ravno v tem, prevažnem dejstvu tiči odgovor na vprašanje, zakaj se je pri nas tako hitro in tako vsesplošno udomačil listovni, tj. AŽ panj? Zakaj so se ga s tako gorečnostjo oprijeli celo tisti, ki so pred njim že čebelarili v amerikancu? Moje osebno prepričanje je, **da če ne bi Slovenci imeli svojega AŽ panja, bi si ga morali izmisliti. To bi nam narekemale specifične podnebne razmere naših krajev.**

Omenil sem že, da nekaj čebelarjev tudi pri nas dosega v nakladnem panju odlične uspehe. To so v glavnem rutinirani čebelarji z vrhunskimi kvalifikacijami, kateri so v stanju konec avgusta svoje panje zapreti in biti pri tem prepričani, da družine v njih ne bodo potrebovale njihove pomoči tja do majskih dni. Taki čebelarji bodo tudi v nakladnih panjih pri nas dosegli presenetljive uspehe. Vprašanje pa je, koliko takih čebelarjev premoremo. Med začetniki, amaterji in športnimi čebelarji jih bomo najbrž težko našli!

Toliko o tem vprašanju! Na ostala tri bom poskušal odgovoriti v eni naslednjih številki Slov. čebelarja.

OPOMBA UREDNIŠTVA

Kot smo v zadnji številki obljubili, smo naprosili tov. Kastelica, naj poskusi dati nepristransko sodbo glede ustreznosti panja. Kot vidite, se je tov. Kastelic lotil naloge v dokaj polemični obliki. Zastavil je precej pomembnih vprašanj, na katetera bo sam povsem zadovoljivo težko odgovoril. Zato naprošamo naše sodelavce, kakor tudi druge čebelarje, posebno tiste, ki so, ali pa še čebelarijo v različnih panjih, naj nam pošljejo svoje kritične oziroma dopolnilne pripombe k dosedanjemu pisanju tov. Kastelica in predloge za odgovor na ostala zastavljena vprašanja glede ustreznosti panja.

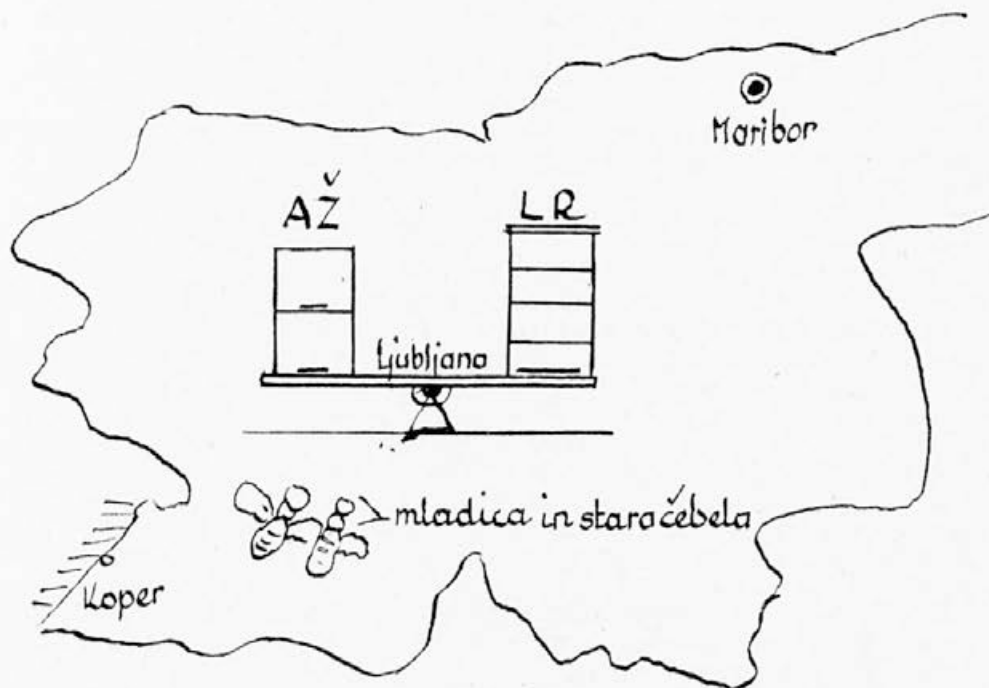
Uredništvo

Na splošno je AŽ panj otrok zgodovinskega boja našega naroda za njegov obstoj in je kot tak odigral skupaj s čebelarstvi tako zgodovinsko vlogo, da ne more biti pozabljen. Poleg tega je tako globoko zasidran pri Slovencih, da bo imel še več generacij pomembno vlogo.

Kar se tiče izbire panja, sem mnenja, da naj bi pustili čebelarju več svobode in naj bi bilo čim manj vsiljevanja. Znanost se danes razvija tako hitro, da tudi čebelarji ne moremo stati na mestu. Je pač v človekovi naravi, da raziskuje in hoče naprej. Kaj vse so že čebelarji poskušali in izboljšali v Sloveniji, mi nimamo pregleda. Naše glasilo Slovenski čebelar je objavil le del tega.

K vsemu temu pa malo humorja ne bo škodilo.

Panj na tehtnici, ali odkritje čebelarja Franceljna ...

Mladica: Tetka, v kateri panj naj gremo?

Stara čebela: Za to malenkost, kar sva nabrali na s kemikalijami okuženih sadnih drevesih, travnikih in njivah, je pač vseeno v kateri panj greva; važno je, da naju čebelar pravilno oskrbuje. Če pa zamedí akacija, jelka ali smreka, je pa tako vsaka škatla s premičnim satjem dobra, samo da je dovolj velika.

PROGNOZA MEDENJA

IVAN KRAJNC

Hidrometeorološka služba je mednarodna organizacija. Več tisoč meteoroloških postaj, ki so razporejene po našem planetu, dajejo vsake tri ure preko svoje radiomreže poročila o vremenu in tokovih, ki vladajo pri njih. Meteorološke službe vnašajo vse podatke v svoje zemljevide in na podlagi njih dajejo vremenska poročila. Poročilo je toliko bolj točno, kolikor se daje krajši rok, a vse manj točno, kolikor se daje za daljšo vremensko periodo. Težkoče pri srednjeročnih prognozah prihajajo zaradi tega, ker se pomikajo zračni tokovi zelo hitro, mnogo-krat celo hitreje od 30 km na uro. Razen tega večkrat ti tokovi menjajo smer ali pa njihova intenzivnost slabi oziroma se krepi.

Vendar pa kljub obstoječim težavam začenjajo hidrometeorološke službe dajati tudi srednjeročna poročila. Te prognoze lahko čebelarji s pridom izkoristijo zato, ker je v čebelarstvu ves uspeh odvisen le od vlage in toplote.

Kdaj in kakšna bo paša, posebno tista, od katere čebelar pričakuje glavni dohodek, je velika zagonetka. Zato prognoza medenja zelo zanima skoraj slehernega čebelarja.

Čebelar, ki ne seli svojih družin po raznih krajih, mora čebelarjenje prilagoditi pašam svojega kraja, t. j. mora poskrbeti, da so v času paše njegove družine na višku svojega razvoja. Slednje doseže z raznimi prijemi, od katerih bi omenil le dražilno pitanje in združevanje pred samo pašo.

Posebno zainteresirani za prognozo medenja so prevaževalci, ker je posebno selitev v oddaljene kraje povezana z veliko izgubo časa, stroški in še večjim rizikom.

Medenje je odvisno od vlage v zemlji, posebno pri travniških pašah. Če bo pa paša izkoriščena, je odvisno od lepega in ugodnega vremena v času cvetenja (veter, vlažnost in temperatura zraka). Pri lesnih rastlinah je medenje odvisno od obilnosti paše v preteklem letu. Čebelar pa ni zainteresiran samo na medenju, ampak tudi kdaj medenje začne, tako da ne pride prezgodaj, ker je čas zlato, ali pa da pašo zamudi.

Da bi bilo medenje obilno, morajo biti pogoji toplote in vlage takšni, da je življenje rastlin normalno in da je rast istih po možnosti pospešena.

Toplota je odvisna od letnega časa, vendar tudi v kratkih periodah zelo niha. Klimatični pogoji niso vsako leto normalni. Nekatero leto je deževno in hladno. Na žalost toplote ne moremo prerokovati, včasih niti za nekaj dni, kaj pa šele za nekaj mesecev naprej.

Z vlago pa je čisto drugače. Vlaga se zadržuje v zemlji po nekaj mesecev, kar se redno dogaja z zimsko vlago, ki omogoča življenje rastlinam za daljši čas. Tudi zimske vlage niso zmeraj enake, kar je odvisno od zimskih padavin. Ako v toku zime ni bilo dovolj padavin in če tudi pomladi ni deževalo, bo travniškim rastlinam primanjkovala vlaga, ker imajo plitve korenine. Zato imamo slabo travniško pašo vedno le takrat, ko je suha zima in april brez dežja. Srbski pregovor pravi: »Ima snega, biče meda«. Medenje otave, žepka in jesenske rese je odvisno od dežja poleta. Zavedati se moramo, da imamo večkrat na malih razdaljah velike razlike v obilju letnih padavin. Zaradi tega le s kopanjem lahko ugotovimo vlažnost zemlje. Dvajset centimetrov razmočene zemlje zagotavlja pašo za čas do dveh tednov. Pri drevesih so korenine globoke, ter vpliv suše ni takšen kot pri travniških pašah.

Pri medenju drevesnih rastlin je pojav medenja drugačen. Drevo, ki medi letos, porabi svoje zaloge sokov in hranil za semena in plodove ter ne more ustvariti

cvetnih popkov za naslednje leto. Zato drugo leto ne medi ali medi manj. Ta pojav je posebno viden pri sadnem drevju. Zapomni si, da tam, kjer akacija letos obilno medi, tam ne bo naslednje leto medu. Srbski čebelarji pravijo: »Nemoj seliti tamo, gde se lani vrcalo«.

Nadalje je število cvetnih popkov odvisno od vremenskih pogojev v teku leta. Če vlada celo leto suša, je okrnjeno življenje rastlin ter je logično, da ne more obilno cveteti v naslednjem letu neglede na cvetenje v tem letu.

Pomnimo, da akacijevi cvetni popki ob velikem zimskem mrazu in pri zgodnjih spomladanskih slanah postanejo gluhi, ker so jim poškodovane celice. Zaradi tega si čebelar oglej prej pasišče! Ako so cvetni popki v preseku črni in vejice na koncih zgrbančene, pomeni, da so poškodovane od zime in slane. Hladen zrak je težak in se zadržuje le v dolinah. Zaradi tega akacijevi gozdovi na hribih in pobočjih ne zmrznejo niti pozimi niti ob pomladnih slanah. V takih letinah koristimo hribovite terene za pašo. Akacija rada zmrzne posebno po sušnih letinah, ker takrat vejice in popki ne morejo oleseneti. Po takih vremenskih pogojih zmrzal nastopi tudi pri manjših in milih zimah.

Lipa medi malokdaj; pri njej se za obilno izločanje nektarja zahteva več pogojev, od katerih je vlaga v zemlji in atmosferi, zmerno toplo vreme in brez vetra osnovni pogoj.

Kostanj cvete junija ter daje redno, vendar zmerno nektarno in obilno beljakinjsko (obnožinsko) pašo, posebno v sušnih letinah.

Mano izločajo uši, a njihovo število je odvisno od bioloških in klimatičnih pogojev. Paše na mani so redke. Vsako tretje ali četrto leto zamede gozd, ko se ušice masovno namnožijo. Gozdna paša navadno začne naglo. Donosi so večinoma veliki. Deževje skoraj vedno prekine izločanje mane za krajši ali daljši čas, na žalost pa navadno za tisto leto.

Začetek cvetenja je odvisen od toplotnih razmer. Ker je toplota po letih različna, je tudi začetek cvetenja kaj različen. Na Goriškem npr. akacija zamede navadno okrog 5. maja. Imeli pa smo primer, da je cvetelo že 25. aprila, drugič pa 20. maja. Razlika je znašala tudi do 30 dni. Enako je žepek že cvetel prve dni avgusta, drugič pa začne na koncu avgusta.

Navedeni primeri nam pričajo, da morajo prevaževalci točno poznati začetek paše, na katero nameravajo peljati.

Naši kraji z različno nadmorsko višino, različno zemljo, padavinami in toploto, ustvarjajo različen rastlinski svet. Glavne paše padajo v različen čas, zaradi česar s prevažanjem lahko čebelar več pridobi.

Da bi se čim bolj racionalno izkoristile vse paše naše domovine, bi bilo potrebno bolj organizirano delo pri naših čebelarskih družinah, društvih in zvezah.

NOV TIP PITALNIKA

INŽ. FRANČEK ŠIVIC

V prvi številki letošnjega Slovenskega čebelarja je tov. Mayer na strani 16 opisal v dveh odstavkih nov tip pitalnika iz plastike, ki je sicer že zelo razširjen po Evropi, pri nas pa še skoraj nepoznan. Imenoval ga je **pitalna vedrica**. Nekateri znani strokovnjaki izjavljajo, da predstavlja ta vrsta pitalnika najkoristnejšo iznajdbo na področju čebelarstva v zadnjih desetih letih. Tudi pri nas so jo že preizkusili posamezni čebelarji in se o njej nadvse pohvalno izrazili, zato je kar prav, da jo opišemo ter tako približamo našim bralcem.

Plastična pitalna vedrica, namešče-
na v AŽ panju

Zunanja oblika je razvidna iz slik. Vedrico napolnimo s sladkorno raztopino ali pa enostavno s sladkorjem v kristalu in ustrezno količino vode ter jo poveznemo v medišče. Ko pitalnik obračamo, nam skozi mrežico na pokrovu sicer brizgne nekaj kapljic, toda takoj nato zunanji zračni pritisk ustavi tekočino. Čebele vtikajo skozi mrežico svoje rilčke in sesajo raztopino. Pet litrov raztopine, kolikor je spravimo v pitalnik, pospravijo čebele v enem, dveh ali treh dneh, odvisno od zunanje temperature, moči družine in drugih dejavnikov.

Plastična vedrica ima naslednje prednosti:

1. Od vseh doslej znanih pitalnikov je najbolj higienska. Čebele pridejo v stik s klajo samo z rilčki. Nemogoče je, da bi se v njej utapljale, si onesnažile telo ali odlagale v raztopino svoje blato.

2. Pitamo lahko podnevi ali ponoči, ne da bi razburjali čebel in s tem povzročali rop. Med pitanjem čebele izletavajo in priletavajo kakor v času srednje dobre paše. Ker srkajo sladkorno raztopino razmeroma počasi, jo tudi utegnejo sproti invertirati.

3. Polnjenje vedric z raztopino ali pa s sladkorjem in vodo ter razmeščanje po panjih je enostavno ter poteka hitro.

4. Pitati začnemo lahko že v zgodnji pomladi.

Čebele bodo klajo rade sprejele, saj jim jo bomo pokladali tik nad gnezdom. V tem času zlasti oslabele družine nerade pobirajo hrano iz pitalnikov, ki jih postavimo pod gnezdo ali za njim. Nosemavim čebeljim družinam lahko na ta način nudimo učinkovito pomoč v obliki sladkorne raztopine in fumidila v času, ko je ta najbolj potrebna.

Ima pa pitalna vedrica dve slabi lastnosti:

1. V AŽ-panjih jo lahko uporabljamo le tedaj, kadar so medišča prazna, brez satja, torej skomladi in jeseni. Pri tistih čebelarjih, ki prezimujejo družine v mediščih, sploh ne prihaja v poštev.

2. Je razmeroma draga (okrog 1000 starih dinarjev) in je pri nas zaenkrat še ni mogoče kupiti.

V letu 1969 smo preizkusili še en tip pitalnika — **pitalni kozarec**. Deluje na enakem principu kakor vedrica. To je navaden steklen literški kozarec od kislih kumaric, ki ga je danes mogoče dobiti po restavracijah, hotelih, po kle-

Pitalna vedrica v nakladnem panju

tek in na smetiščih. V plastični pokrovec izvrtamo 3—30 luknjic premera 1 mm in pitalni kozarec je narejen. Prav gotovo je od vseh dosedaj znanih pitalnikov najcenejši in morda tudi najenostavnejši. Posebno odlično se je izkazal za pomladansko špekulativno pitanje, medtem ko je za jesensko manj primeren, ker je pač majhen. Priporočamo ga čebelarjem z manjšim številom panjev.

Pitalni kozarec v AŽ panju, postavljen v odprtino stiropora

Pri pitanju bodisi s kozarcem, bodisi z vedrico se je obnesel **stiropor**, s katerim prekrijemo matično rešetko. V sredini plošče izrežemo luknjo, tako da v njej kozarec lepo stoji in hkrati preprečuje, da bi toplota uhajala iz gnezda. Kdor se boji, da bi imel pri nameščanju kozarca ali vedrice v panj opravka s posameznimi čebelami, lahko na stiropor ustrezno pritrdi kos kovinske mreže, ki bo čebelam zapirala izhod skozi luknjo.

Kot zanimivost naj na koncu omenim, da je že leta 1960 v 12. številki Slovenskega čebelarja pokojni urednik Vlado Rojec opisal pitanje s kovinskimi vedricami ali, kakor jih je on imenoval, z dozami. Vendar imajo kovinske doze navadno to slabo lastnost, da pokrovi ne tesnijo dovolj in da zato raztopina iz takih posod kaplja. Morda je bil to glavni razlog, da se kovinske doze kot pitalniki takrat niso kaj dosti priljubile med čebelarji.

Mislim, da ima zlasti vedrica zaradi svojih dobrih lastnosti vse možnosti, da tudi pri nas pride v rabo. Potrebno bi bilo le, da jo predhodno še enkrat preizkusi večji krog čebelarjev in da se potem najde kdo, ki bi plastične vedrice izdeloval. Čez mejo jih vsekakor ne bomo hodili kupovat.

ČEMU SO POTREBNI TROTI

JANEZ FUIS

Dogaja se, da kakšen človek prazno domnevo, ko začne vanjo preveč verovati ali pa mu preveč ugaja, zapiše kot odkritje. Razume se, da ta takšno reč potem še dokazuje s krajšim ali daljšim spisom in celo z navajanjem poskusov. Bralci — strokovnjaki in nestrokovnjaki — potem lahko nasedejo napačni domnevi. Če se to zgodi, nastane verovanje, ki se s časom tako utrdi, da potem že beremo: »Znano je, da...«

V SČ št. 10/69 sta dve takšni domnevi. Ena teh je na strani 274 pod naslovom »Nadležni pelod«. Pisec trdi, da čebela nabira pelod tako, da pobira s svojega kožuščka tisto, kar se je po njem samo prijelo, in to z nožicami spravlja v koške. Čebelarji pa vemo, da čebela med nabiranjem sladkega soka in peloda pusti pri miru tisti pelod, ki se ji sam prime na dlačice, ter se tako zaprašena vrne v panj.

K temu mi bo vsak čebelar pritrdil, če ga le spomnim na tiste čebele, ki nabirajo na bučah in se vrnejo v panj vse rumene, kakor da so se v pelodu valjale. Tudi na drugih cvetovih se jim pelod prime na dlake, samo navadno ne po vsem telesu, ampak le po spodnjih delih, po nožicah, po glavi ali po sesalcu.

Prav s tem pelodom, ki se oprijema kožuščka, čebela nevede in nehotе opravlja tisto svojo veliko nalogo v naravi, ki jo vedno poudarjamo, ker vemo, da je nadvse pomembna za življenje na zemlji: z njim oploja brazde cvetov, ko seda s cveta na cvet (to je dobesedno; to ni tisto »s cveta na cvet«). S tem pelodom ona omogoča nastanek semen in plodov mnogih rastlin.

Tega peloda s kokuščka pa čebela ne spravlja v koške na nožicah. Reši se ga šele v panju med prerivanjem med čebelami in ob dotikanju s satjem. Mogoče bo kdo raziskal, kako se to zgodi. Za sedaj vidimo le to, da iz panja ne zleti nobena čebela, zaprašena s pelodom.

V koške pa nabira čebela pelod le s posebnim in namenskim delom. S srednjima nožicama ga z zelo hitrimi gibi pobira naravnost s prašnikov in naklada v koške na zadnjih nožicah. Dekdo, ki ima možnost za to, mogoče kakšna znanstvena ustanova, bi to opravilo čebele lahko posnel na film. Ko bi takšen film prav počasi vrteli, bi lahko gledali, kaj je tisto, kar čebeli omogoča, da to delo s takšno lahkoto in tako urno opravlja.

Kako zelo lahko se zgodi, da iz same domneve nastane »nauk«, pa vidimo iz članka »Čemu so potrebni troti« na strani 262. Komaj je mogoče verjeti, kako samozavestno kdo razlaga svoje domneve kot čebelarski nauk, čeprav je v resnici vse drugače.

Prva takšna domneva je trditev, da so v vsaki družini povprečno kar tri matice. Vsi čebelarji vendar **vemo**, da je v vsaki družini vedno samo ena matica, ne pa toliko, da bi jih bilo povprečno kar troje. Samo prehodno sta lahko v eni družini dve matici, toda to le v času preleganja. O tako imenovanih večmatičnih družinah sem pisal v SC št. 1-2/1950. Po podatkih, zbranih iz resnih spisov (ki jih tam navajam), sem z lahkoto odkril, da večmatičnih družin sploh ni. Kadar pa čebelar s kakšnimi posegi ali pa s panji z nastavki v enem panju drži dve ali več matic (ing. Uspenski je prezimoval družine z 12 maticami), se vsaka čebela v takšnem panju vselej opredeli za eno ali za drugo matico. Tako se okoli vsake matice ustvari posebna družina. Ing. Uspenski piše, da so čebele potegnile maticnike, če je matica z njihovega okvira zginila, in se niso pridružile drugim družinam, ki so v istem panju imele svoje matice. Iz tega lahko sklepamo, kako zelo trdna je opredelitev vsake čebele za določeno matico in kako je potem napačno govoriti o večmatičnih družinah. Še manj pa je potem mogoče trditi, da ima vsaka družina več matic.

Naj pri tem omenim, da kljub takšnemu ustroju čebelje družine misel na večmatične družine čebelarje le rada moti. Lani sem bral v Politiki spet nov, seveda novinarski slavospev nekemu poštarju v Boru v Srbiji za njegovo »novo« odkritje nam že znanih večmatičnih družin, ki da delajo čudeže z donosnostjo.

Zmotno je mnenje, da pri oploditvi matica sede na trota in ne trot na matico. Lani smo v Münchnu gledali film, kako troti sedajo na nastavljeno vabo, obešeno na vrvici. Res je tedaj, da trot lovi matico, ne pa da bi čakal, da ga bo matica posilila. Znani mariborski čebelar Peter Močnik je o tem zbral kopico verodostojnih spisov in jih je objavil v SC št. 7/1954. Iz večine teh spisov, domačih, tujih in iz Močnikove lastne skušnje je razvidno, da trot pri oploditvi zajaha matico in ne obratno. Iz nobenega spisa pa ni razvidno, da bi matica sedla na trota.

Pogovoriti se moramo tudi o trditvi, da neke ptice pojedjo 60 % ali celo 100 % matic — torej vse, ki zletijo iz panja na oploditveni let. Iz vse čebelarске literature, ki sem jo v četrstoletju prebral, iz četrstoletnega pogovarjanja s čebelarji, ki imajo cele gore izkušenj, in končno iz svojih lastnih izkušenj, vem, da je pravzaprav redkost, da se matica ne vrne z oploditvenega izleta. Najmanj, kar mi bo vsak čebelar potrdil, pa je to, da je to vsaj razmeroma redkost. Zagotovo pa ne drži, da bi ptice pojedle kar 60 % matic ali celo 100 %, torej vse, ki izletijo na oploditev, kakor to stoji v tistem spisu. Seveda nikakor ne moremo pristati na trditev, da se vrnejo je s e n i, ko tiste ptice (očitno so to selivke) odletijo, vse matice z oploditvenega izleta, saj vendar vemo, da v tem času čebele že zazimujemo, da takrat trotoev več ni, da bi oplojali matice, in pa to, da takrat nobena matica več ne leti iz panja.

Če bi Polikarp Kuzmič Matuševič iz Nikoljceva bil poklicni knjigovodja, tako kot sem jaz (bill), bi mu še ne zameril, da je hotel čebelarj z računom odkazati le 24 trotoev na panj. Najbrž pa on to ni, zato bi se naj rajši ozrl v naravo; takrat bi mu bilo takoj jasno, zakaj čebele vzredijo mnogo več trotoev, kakor znese njegov gospodarski račun. Narava nas bo poučila, zakaj vzrejajo čebele tako čudno mnogo trotoev.

Troti v čebelji družini pomenijo isto kar pelod za cvet. Za vsako brazdo na cvetu je potrebno le eno pelodno zrno za oploditev. Kljub temu jih pašniki pride-lajo na tisoče in tisoče. Pri živalih je za oploditev potrebno samo eno seme ali vsaj zelo malo število semen, toda en sam samec jih pri eni sami oploditvi izloči na milijone. Iz tega vidimo, da živa bitja ne pridelujejo seme po gospodarskem računu, ampak mnogo več, kot bi ga bilo za oploditev potrebno, za naše pojme celo potratno mnogo. Ko pa to vemo, potem se ne moremo spraševati, zakaj čebelja družina vzreja tako mnogo trotoev, saj so oni vendar vir semen. Takšno je pač pravilo narave, da je treba zagotoviti mnogo, mnogo semen. Med tako velikim številom semen bo gotovo mnogo dobrega semena in eno teh dobrih semen, v našem primeru eden od mnogih dobrih trotoev, bo oplodilo ženski organ in dalo dobre potomce.

V zadnjem času nam tu pa tam kdo bojazljivo pove, da matico ne oplodi samo eden, ampak več trotoev. Dognano pa to še ni. Kljub temu pa v navedenem spisu to piše tako, kakor da bi to bila že končno dognana resnica. Tam je že kar rečeno, da matico oplodi 5—8 trotoev. V to pa sploh še vsi ne verujemo; prepričanih, da je to tako res, pa je najbrž med čebelarji malo ali pa nič.

Ni ga čebelarja, ki ne bi razmišljal o trotih, zakaj jih je toliko, koliko meda pojedjo in kaj sploh počnejo. Seveda sem to storil tudi jaz kmalu potem, ko sem opravil začetniško čebelarsko stopnjo in sem nehal imeti v pameti samo polne čebre meda, če sem pomislil na čebele. Zdaj sem pa že tako daleč, da lahko o tem kaj povem. Lani s e m se tega prav posebno lotil in računal, koliko čebelarja troti stanejo. Poprek, po dolgem in po širini sem meril trotoevino, štel celice in računal ter tehtal. Zato naj h gornjemu pisanju dodam še nekaj, kar bo čebelarja bolj za-nimalo.

Davno, pred več kot 10 ali 15 leti, si je s troti belil glavo znani hrvaški čebelar (pokojni Antolioli). Tudi on se je strahovito zmotil glede tega, zakaj so potrebni troti. V svoji zmoti je prišel tako daleč, da je na vse kriplje dokazoval, da družine z velikim številom trotoev pridelajo več meda, kakor pa družine, kjer jih tako rekoč ni. Seveda so mu ugovarjali, tako da je pogorel in mu najbrž nihče ni verjel.

Se neki drugi strani čebelar zagovarja trote. Trdi, da so čebele bolj delavne, če imajo določeno število trotoev. Niti temu ugotovanju skušnje ne dajo prav.

Račun: na 1 dm² trotovskega sata (skupaj z obeh strani) se izleže okoli 500 troto, 500 krepkih bitij, ki so krepka samo od velike količine pojenega meda. Ta med bi čebelar prav prišel, še bolj vesel pa bi ga bil Grmov France, ko se je ženil. 1 dm² trotovine, debele 34 mm, je do izleženja pojedel vsaj 0,20 kg medu. Če je v panju 5 dm² ali celo več trotovine, je to že 1 kg ali več zgubljenega meda pri enem samem zaleganju. Če pa pustimo trotovske sate v panju, ga bo matica zaleгла tudi do 5-krat v enem letu. Pet pokolenj troto z enega kvadratnega decimetra porabi že kar 1 kg medu, to pa samo za izleženje. Toda troto srka med še potem, ko se je izlegel in to do konca svojih dni. 5×500 je 2500 troto z 1 dm² sata bo izpraznilo mnogo celic meda. Če pa le malo zanemarimo izrezovanje trotovine, kar ni nobena redkost, potem se nam bodo troti valili na najmanj 5 dm² in bodo samo za izleženje porabili 5 kg meda v enem samem panju.

Ne zberem dovolj poguma, da bi izračunal, koliko meda bo takšna armada troto pojedla, preden jih čebele odslovijo! Sedaj je jasno, kam gre pridelek in zakaj ne točimo.

Prav dela tedaj tisti čebelar, ki trotovino izrezuje, toda najkasneje 4 dni potem, ko je matica zaleгла, to je tisti dan, ko se žerke izvalijo iz jajčec in jih začnejo čebele krmiti.

Za sklep pa še to: že pred 63 leti je slovenski čebelarski pisatelj Lakmajer v svojem Umnem čebelarju zapisal o trotih takole: »Potreben, da, nujen je troto le za oplemenjenje matice. Ker pa je za oplemenitev matice treba le enega, zato ni treba, da bi v vsakem panju živelo na tisoče troto.«

PLEMENILNA POSTAJA PUSTI MLIN

IVAN ZUNKO

Ob sotočju dveh gozdnih potočkov, ki tvorita potem Jablaniški potok, kakih 10 km vzhodno od Litije, stojita dve precejšnji zidani zgradbi, t. j. lovska hiša in pa mlin nekdanjega veleposestnika Slanca. Ob tem potoku, ki se blizu Litije izliva v Savo in mimo omenjenih zgradb, vodi iz Litije kar dobra cesta, ki se kmalu za zgradbami cepi na desno na Gabrovko in Catež, na levo pa čez Vel. Presko v Radeče. Kak streljaj od teh hiš in ceste je v gozdu jasa, nekdanja razsadnica smrekovih sadik. Na tej jasi je bila kmalu po osvoboditvi na prizadevanje pok. Vlada Rojca ustanovljena ena prvih plemenilnih postaj v Sloveniji, plemenilna postaja Pusti mlin, kakor se omenjenima zgradbama še danes pravi.

Ceravno je plemenilna postaja komaj dobrih 50 m od ceste in zgradb, je zaradi gozda ni videti, dokler se ne pride skoraj tik do hramčkov, ker jo zastirajo visoke smreke. Med temi smrekami smo tedaj ob otvoritvi plemenilne postaje postavili mize in pripravili slovesno otvoritev. Pripravljeno je bilo vse za primerno pogostitev udeležencev. Čeprav takrat še ni bilo avtomobilov, so prišli čebelarji od Hrastnika do Ljubljane z vlaki do Litije in potem s kolesi na plemenilno postajo, nekateri celo peš. Tudi z dolenske strani so prišli. Danes se pa, žal, tudi z avtomobilom zdi predaleč.

Naj kar tukaj povem, da od prvotnih ustanoviteljev te postaje samo še podpisani tlači travo. Prof. Rojce, prof. Bitenc, tedanji predsednik društva Adamčič, oskrbnik Pustega mlina Lindič, so že pokojni.

Vse naokrog te plemenilne postaje je hribovje z obširnimi gozdovi, prve hiše, oz. kmetije so šele na oddaljenih vrhovih, vendar brez čebel. Po ustanovitvi je

postaja uspešno delovala nekaj let. Tja so nosili plemenit matice, razen domačih še čebelarji od Hrastnika do Ljubljane in pa z dolenske strani. Ko je čez nekaj let zanimanje upadlo, smo spravili inventar in čakali boljših časov.

V letu 1967 si je mnogo prizadejal za ponovno oživitev te postaje tovariš Marolt iz Stične. Tukajšnje društvo je potem tudi z denarno podporo društev Grosuplje, Kočevje, Novo mesto, Trebnje, Sevnica in Zagorje in s prostovoljnim delom odbornikov postajo zopet vzpostavilo. Povedati je treba, da postaja ni načičkana z barvami, leži v prosti naravi, tako rekoč v džungli, toda svojemu namenu ustreza morda bolj, kakor marsikatera lepša. Ko je vodja plemenilne postaje Anton Dražumerič v letu 1967 v začetku sezone postavil na postajo štiri matice, izbrani trotar čebelarja Zagorca z Brega pri Sevnici pa še ni prispel, se ni oprasila niti ena matica. Zavod za čebelarstvo je v začetku pretekle sezone brezplačno napravil analizo našega trotarja in je po izjavi dr. Riharja ugotovil najboljše lastnosti, najboljše od vseh do tedaj preizkanih. To je prav gotovo najboljše priporočilo naše plemenilne postaje. Morali smo pa nekaj ukreniti in pričeti zaklepiti hramčke, ker nam je nekdo zamenjaval mlade sprašene matice za stare izrabljene, kar je na tako skritem kraju lahko počenjati.

V letu 1969 je to postajo obiskalo kar precej čebelarjev. Tovariš Šlander jih je pripeljal tri avtobuse iz Celja, tovariš Cerovšek pa en avtobus iz Vipave, pa tudi od drugod so prišli posamezniki. Vodja plemenilne postaje je vzrejal matice iz lastnega vzrejnega gradiva in jih prodajal interesantom, nekaj jih je šlo celo v Nemčijo. Postaja ima vse pogoje za bodočnost, zlasti, ker nam je tudi predsednik ZČD obljubil pomoč, če nam bo potrebna. Vse je pa odvisno od za interesiranosti bližnjih in daljnjih vzrejevalcev matic za to postajo.

Primorski čebelarji na plemenilni postaji Pusti mlin

S tem člankom načenjam vprašanje, ki ga je treba razčistiti, da bomo v naših člankih in pogovorih pravilno označevali pojme, o katerih bo govora. Nisem jezikoslovec, vendar želim, da najprej v svojih vrstah razčistimo pojme in poiščemo pravilne izraze zanje. Zato prosim, da se udeležite razprave v čim večjem številu, da bomo zbrali ustrezni besedni zaklad. Posebno se obračam na jezikoslovce med nami, da nam pomagajo izpeljati kočljivo nalogo, da bo prihodnji slovenski slovar imel na razpolago prečiščeno gradivo v izrazih, ki jih uporabljamo v čebelarstvu.

Zamislimo se v dobo, ko sta budila štajerske čebelarje prva slovenska predavatelja Tomo **KURBUS** in Jan **JURANČIČ**. Po nemškem izrazoslovju so jo imenovali potovalna učitelja. Svoje čebelarstvo znanje sta si izpopolnila na čebelarški šoli na Dunaju, seveda v nemškem jeziku. Pri svojem delovanju med slovenskimi čebelarji pa sta naletela na precejšnje težave, ker so jima manjkali ustrezni izrazi. Enako se je godilo piscem strokovnih člankov, ki so jih objavljali v prvih letnikih Slovenskega čebelarja.

Sicer je v dolgoletnem razvoju slovenske čebeloreje vzniknila marsikatera klena domača beseda, ki jo še danes z veseljem uporabljamo: kranjič, končnica, rojevna, matica, trotovec, vnuk, vrša in še mnogo drugih. Vendar so si morali pomagati tudi tako, da se prevzeli nemške besede in jim dali slovensko obliko: prešanec, romič itd. Mnogokrat so morali nemške oznake prestaviti, kar se jim je včasih bolje, včasih slabše posrečilo: topla in mrzla stavba, umetno satje in podobno.

Najtežje je bilo v zdravstvenem pogledu. Zaradi temeljite odbire panjev na jesen se bolezni skoro niso mogle razvijati. In vendar so že poznali bolezen čebelje zalege in jo imenovali *u s m r a j e n o s t*. Panj se je usmradi. Tega izraza se naši veljaki takrat niso oprijeli, ampak so prestavili nemški izraz »*Faulbrut*«¹ v *gniloba* čebelje zalege. Tuji strokovnjaki so kmalu dognali, da nastopa gniloba v dveh oblikah. Pri bolj uničujoči obliki odmirajo starejše žerke, ki so se vlekle vzdolž celice, in tudi pokrita zalega. Imenovali so jo *bösaartige Faulbrut*, kar so prevedli kot *hudo gniloba*. Šele v začetku tega stoletja je dr. **BURRI** ugotovil povzročitelja te bolezni in ga imenoval bacil žerke (*Bacillus larvae*). Na zahodu označujejo sedaj to bolezen *ameriška gniloba* in dodajajo *Bacillus larvae* v oklepaju.

Drugi obliki bolezni, ki napada odkrito zalego, pa so dali ime »*gutartige Faulbrut*«² ali prestavljeno *lahka gniloba*. Ti oznaki se odslej nahajata v vseh slovenskih strokovnih knjigah in listih.

V lanskem letniku Slovenskega čebelarja se dr. **KOCJAN** na str. 245 zavzema, naj za »lahko gniloba«³ obdržimo udomačeni (?) izraz »*kisla gniloba*«. Pri tem je prijatelj doktor najbrž prezrl, da gnilobe ne povzroča en sam zajedalec, ampak da najdemo v odmrlih žerkah kar tri mikrobe. Po vseh vidikih je povzročitelj odmiranja žerk bacil pluton (*Bacillus pluton*). Če me spomin ne vara, se znanstvenikom doslej še ni posrečilo, da bi osamili ta bacil in bi ga v laboratoriju na ugodnem hranivu vzgojili v samostojno kulturo. Pripominjam pa, da v prvih povojnih letih nisem imel niti priložnosti niti časa, da bi zasledoval tovrstno literaturo. Zato je možno, da sem prezrl morebitno objavo take novice. Druga dva zajedalca, ki ju najdemo v odmrli zalegi sta bacil alvei (*Bacillus alvei*), pa čebelji streptokok (*Streptococcus apis*). Vendar se ne razvijeta oba mikroba enakomerno. Včasih prevladuje bacil alvei. Takrat se iz razkrojene žerke širi izrazit smrad, ki zaudarja po pokvarjenem mizarskem kleju ali limu. Skoro bi si upal trditi, da je nekdanja

oznaka »usmratenost« kazala na to obliko bolezni v čebelnjakih. Drugič pa prevladuje streptokok apis in zadah je izrazito kiselkast. Tako bi domneval, da imajo to obliko v severnejših krajih, v Nemčiji, ker so ji dali ime »Sauerbrut«, po naše kislá gniloba. Gnilobo označujejo v zahodnih deželah kot evropska gniloba, vedno pa dodajajo v oklepaju *Bacillus alvei*.

Nekako v začetku tridesetih let se je med nami pojavila označba »kuga čebelje družine«. Ne vem, odkod se je vzela in kdo jo je prvi izgovoril. Tudi mi smo jo v debatah začeli uporabljati, smo pa vedno dodali »ali huda gniloba«. To dvojno poimenovanje me je pripravilo do tega, da sem leta 1938 predlagal, naj za oznako huda gniloba uvedemo **kuga čebelje zalege**. Na strani 158 takratnega Slovenskega čebelarja se glasi:

»Naše strokovno glasilo ju imenuje ‚pohlevna gniloba‘, menda na podlagi nemške oznake »gutartige und bössartige Faulbrut«. Prestava oziroma prevedba je povsem pravilna in tudi ustreza. Pa vendar si dovoljujem predlagati, da bi za obe bolezni v bodoče prevzeli in tudi uporabljali dva pristna slovenska izraza in vsa naša čebelarska literatura naj ju v bodoče uporablja. Mesto dosedanje oznake huda gniloba = »bössartige Faulbrut« uporabljamo izraz »kuga čebelje zalege«, kar tudi dejansko je. »Pohlevna gniloba = gutartige Faulbrut« pa naj se glasi v čistem domačem jeziku »gniloba čebelje zalege«. Na kratko pa kar kuga oziroma gniloba.

Po tehtnem preudarku danes ne bi več zapisal »čebelje zalege«, ampak bi rekel »čebelne zalege«. Obrazložitev najdete v nadaljevanju članka.

Še danes sem istih misli. Če je pokojni **ŽNIDERSIČ** znal ustvariti listovni panj za naše razmere in smo ga tudi sprejeli, da je postal naš narodni panj, je pač potrebno, da se bolj osamosvojimo tudi v čebelarskem izrazoslovju. Zato dajem predlog še enkrat v razpravo.

Drugo vprašanje se tiče rabe pridevnikov, ki so izpeljani iz samostalnika »čebela«. Že oznaka »čebela« nam pomeni več različnih pojmovanj. Morda bom v stavkih lažje obrazložil svoje misli.

Kadar beremo stavek »Naša čebela je zaradi svojih dobrih lastnosti zaslovela po vsem svetu«, nam beseda »čebela« pomeni celotno pleme. V stavku »Čebele predelajo nabrano medicino v med« nam beseda »čebele« označuje žuželko ženskega spola, sicer z okrnelim spolnimi organi, toda marljivo delavko in s strupenim želom. V tretjem stavku »Na višku razvoja šteje družina tudi do 50 tisoč čebel« ima samostalnik »čebel« širši pomen, ker vsebuje tudi trote in matico. Vendar se v tem pogledu ne bo dalo nič spremeniti.

Povsem drugače pa je s pridevniki. Po mojem občutku so v slovenščini v rabi vsaj trije pridevniki, izpeljani iz samostalnika »čebela«:

1. Živ je še izraz **čebelin -a, -o**. Navadno ga uporabljamo, kadar govorimo o lastnostih ali stvareh posamezne čebele: Čebelin jeziček lahko zajema medicino tudi iz globokih cvetov. Čebelina marljivost je prešla že v pregovor. Čebelino življenje je razmeroma kratko. Kot vidite, je obseg pojma v tem pridevniku zelo ozek.

2. Iz te oblike je nastal pridevnik **čebelen, -lna, -lno**. Določna oblika moškega pridevnika se glasi **čebelni**. Obseg pojma je po mojem postal širši od prejšnjega.

Predvsem priporočam, da obdržimo nekatere že od davna ustaljene pojme. Navajam nekatere od teh: čebelni panj, čebelni roj, čebelni med, čebelni vosek, čebelna družina, čebelna paša, čebelno gnezdo, čebelno satje. Ti izrazi, ali bolje rečeno besedne zveze, so že tako globoko prodrle v zavest podeželskega čebelarja, da nihče od njih v pogovoru ne bi rabil pridevnika čebelji. Morda bi bilo umestno, da bi zgornjim primerom pridružili še druge, ki so v rabi med slovenskimi čebe-

larji. Čebelarške grče na podeželju, na vas se obračam s prošnjo, pomagajte nam izpopolniti seznam teh ukoreninjenih izrazov!

Poleg tega nam izraz **čebelen** pomeni še nekaj posebnega. Ta panj pa je res »čebelen« — razume vsakdo, da imamo v mislih panj, ki ima mnogo živali.

3. Po vojni se je uveljavil pridevnik **čebelji -a, -e**, najbrž iz težnje, da stari izrazi niso bili dovolj dobri. Toda pridevnik zaradi tega rabimo tudi takrat, ko ne ustreza stvarnosti. Kaj razumete pod oznako »čebelja bolezen«? Ali bolezen ene same čebele — ali bolezen vsch čebel enega panja — ali bolezen čebel in troto v panju — ali splošno bolezen čebel? Po mojem sta nam potrebna vsaj dva pridevnika, eden v ožjem smislu, drugi v širšem pomenu.

Ali naj rečem: Nosemavost je čebelja bolezen ali čebelna bolezen? V izrazu »čebelja bolezen« razumem osebno, da zajedalec napada samo čebele. V izrazu »čebelna bolezen« pa je poudarjen širši pojem — nosema napada čebele, matico in morda tudi trote.

Kaj naj pove besedna zveza »čebelja zalega«? V normalnem panju najdemo skozi vse leto č e b e l j o zalego. Pridevnik »čebeljo« je pravilno rabljen, ker se iz te zalege res izvale same čebele! Kako pa naj se izrazim, kadar hočem govoriti o povečevanju zalege sredi pomladnega razvoja? Takrat je v panju tudi tro t j a zalega in občasno tudi matična zalega. Zato moram porabiti pridevnik širšega pomena in zapišem: Ob ugodnem vremenu je konec aprila porast č e b e l n e zalege v panju kar dobro vidna.

Tretja negotovost je vzeta iz našega strokovnega lista zadnjih mesecev. Govor je o črvičku, ki se v celici izleže iz jajčeca. Enkrat se ta črviček imenuje **žrka**, drugič pa **žerka**. Katero oznako bomo obdržali?

**KNJIŽNE ZBIRKE, KI JIH BO IZDALA ZČDS
OB 200-LETNICI DUNAJSKEGA OBDOBJA
V ŽIVLJENJU IN DELOVANJU NAŠEGA ROJAKA
ANTONA JANŠE
VALENTIN BENEDICIC**

Preteklo leto 1969 je minilo 200 let, odkar je začel naš veliki čebelar Anton Janša poučevati čebelarstvo v Meidlingu na Dunaju. Letos aprila 1970 pa bo preteklo 200 let, odkar je bil Anton Janša po odlično opravljenem izpitu uradno nameščen kot prvi c. kr. učitelj čebelarstva z letno plačo 600 forintov, ki mu je bila z dodatkom od 8. junija 1770 odmerjena »na vse žive dni«. Poučeval je v Augartnu na Dunaju, kamor se je preselil s čebelami iz Meidlinga.

S pisci posameznih publikacij smo se sporazumeli, da bo izdala ZČDS naslednje knjižne publikacije v temle zaporedju:

1. Leta 1970 — Knjigo o odbiri in vzreji dobrih čebel — pisec Franc Lobnik;

Za bolj gospodarno čebelarjenje in za uspešno vključevanje v mednarodno delitev dela na področju čebelarstva, zlasti v deželah Srednje Evrope, je izdaja take knjižice zelo potrebna. Namen knjižice je, da bi čebelarji sami sicer preprosto, vendar pa strokovno-biološko pravilno odbirali dobre in izločali slabe čebelje družine, si tako postopoma uredili bolj donosno čebelarstvo in hkrati soustvarjali široko osnovo za odbiro v republiškem merilu, kar pa bo naloga snujočega se čebelarškega izobraževalnega centra.

2. Leta 1971 — Zbornik o slovenskem čebelarstvu v A. Janševi dobi — pisca Leopold Debevec in prof. Jože Stabej.

V Zborniku bodo zajeta najdena, do zdaj še nikjer objavljena čebelarška dela v rokopisih P. P. Glavarja in Mateja Furlanija z dodatkom poslovenjenih latinskih zapisov J. A. Scopolija o slovenskem čebelarstvu v 18. stoletju.

Peter Pavel Glavarjev »Pogovor o čebelnih rojih« je prvo v slovenščini napisano delo gospodarske vsebine. Prispevalo bo važno novo gradivo tudi slovenskemu jezikoslovju. Za naše čebelarje predstavlja še vedno pomembno strokovno čtivo.

Matej Furlanijev rokopis Praktische Bienen Aeconomie, najden v arhivu na gradu Krumperk pri Domžalah, je pisan v nemščini, a v čistem slovenskem slogu. Slovenski prevod bo pokazal do zdaj še nepoznano, za svojo dobo neverjetno dobro poznavanje praktičnih čebelarskih opravil slovenskih čebelarjev. V tem delu je tudi zelo verjetno prvi zapis o poslikanih panjskih končnicah.

3. Leta 1972 — A. Janšev Popolni nauk o čebelarstvu — pisec prof. Stane Mihelič. Posamezna poglavja bodo dopolnjena z novimi dosežki, tako da bo knjiga dobro uporabna za prakso.

4. Leta 1973 — Knjigo o panjskih končnicah — pisec dr. Emilijan Cevc.

S tem bo za slovensko čebelarsko kulturo in za slovensko ljudsko umetnost izredno pomembnim delom ob 200-letnici smrti Antona Janše na Dunaju, zaključena izdaja spominskih publikacij na A. Janševo cvetočo dobo slovenskega čebelarstva.

Pisci imajo gradivo za izdajo navedenih publikacij v glavnem že zbrano, tako da bodo lep prispevek k slovenski bogati čebelarski tradiciji in kulturi.

Program priobčevanja smo predložili dne 20. 11. 1969 v predhodno evidenco Sklada SR Slovenije za pospeševanje založništva, da bi nam z ustrezno denarno pomočjo pomagal uresničiti postavljeni program.

NOVOLETNO MEDENJE!

LOJZE KASTELIC

Medi!!!

Kaj medi?

Pravo pravcato gozdno medenje, listno medenje, mana, kakor že hočete!

Pa menda ne sedaj, sredi zime?

Prav sedaj! Začelo je nekako sredi decembra, medi sedaj, ko smo pravkar zakorakali v novo leto in vse kaže, da se bo medenje nadaljevalo.

ln kje to?

V Vikrčah pod Šmarno goro!

Začetek je malo neverjeten, kajne. Vendar so vsi odgovori do pičice resnični. Berite dalje!

Predlanskim mi je umrl sorodnik, ki je stanoval pri meni. Zapustil mi je lep limonovec, katerega je leto prej pripeljal iz Beograda. Drevesce sem presadil v večjo posodo, ga izdatno pognojil in še isto leto je na jesen dozorelo ducat prelepih plodov — limon, katere smo občudovali na njem še celo zimo, seveda v sobi, na toplem. Pomladi smo plodove obrali, drevesce pa postavili zopet na prosto, na balkon. Celo poletje smo nestrpno pričakovali, da ponovno zacvete. Zaman! Pognal je le nešteto mladice, na katerih steblih smo nekako v avgustu opazili kaparja. Drevesce smo večkrat poškopili in kapar je izginil.

Limonovec je ob nastopu hladnejših dni zopet dobil mesto v dnevni sobi. Pognal je popke, ki so se razcveteli v dišeče cvetove. Nekega dne, ko sem opráševal cvetove, sem opazil na listih drobne kapljice, natanko podobne tistim, kakršne v poletnih dneh tako razvesele čebelarjevo oko, naznanjujoč mu listno medenje. Pogledal sem bolj natančno in kmalu odkril na nekem listu kaparja, okoli njega pa več prav takih kapljic. To mi je pregnalo vse dvome. Druge razlage ni: v zimskim mesecih se je na limonovcu razvil kapar, kateri je na listih povzročil medenje prav tako, kot ga v poletnih mesecih povzročijo njegovi vrstniki na mnogih listavcih naših gozdov. ln moj limonovec je zamedil sredi zime, kot v poletju! Nekakšno sobno medenje!

Upam, da bo medil še, ko bodo ta članek prebirali mnogi čebelarji. Sicer bi mi utegnili kdo očitati, da medenja nisem pravočasno oznanil, kot to delajo nekateri prognozerji in obveščevalci gozdnega medenja poleti, ki javijo medenje šele potem, ko že mine (in ko ga — če sem malo zloben — sami že izkoristijo). Seveda pa ne bi želeli, da se najde kje kak sobni čebelar, kot je na primer znani ljubljanski čebelar pri tromostovju v Ljubljani in mi pripelje svoje sobne čebele na mojo sobno pašo.

OPOZORILO ČEBELARSKIM PREGLEDNIKOM, ČEBELARJEM IN ZLASTI ČEBELARJEM — PREVAŽALCEM

V mesecu februarju in v prvi polovici marca so ob ugodnem vremenu tudi že večji izleti čebel. To je zelo važen čas za opazovanje čebel za čebelje bolezni, zlasti zaradi morebitne pršičavosti. V panjih, ki kažejo sum na čebelje bolezni, nabereмо vzorec 20 do 30 čebel, živih (sumljivih) ali pa zimskih mrtvic, jih damo v kartonsko ali leseno škatlico (od žveplenk) ter napišemo nanjo naslov čebelarja in številko panja. Tako paketirane vzorce pošljemo sporazumno in po navodilih občinskega veterinarskega inšpektorja v bakteriološko raziskavo, navadno v veterinarski zavod, s katerim ima občina sklenjeno pogodbo za preglede.

Čebelarji — prevaževalci pa morajo poslati obvezno na pregled vzorce čebel tudi v primeru, če ne kažejo suma bolezni. Kajti samo na podlagi negativnega izvida zimskih mrtvic glede pršičavosti in pregleda čebel glede hude gnilobe čebelje zalege pred odvozom čebel na pašo izda lahko pristojni občinski veterinarski inšpektor, če je bil izvid negativen, zdravstveno spričevalo, da so čebele zdrave. Glede hude gnilobe čebelje zalege pregleda čebele čebelarški preglednik in poroča o pregledu veterinarskemu inšpektorju.

Glede na to, da je pripravek folbeka, s katerim dimimo čebele osem krat v enotedenskem razdobju, izredno učinkovit in najbolj zanesljivo sredstvo za zatiranje pršičavosti, če ga uporabimo v mesecih aprilu in maju tako, da je konec maja dimljenje zaključeno, je veterinarska služba sporazumna tudi s tem, da izda zdravstveno spričevalo tudi v primeru, če čebele niso bile bakteriološko pregledane. To pa samo, če je prevaževalec čebel pravilno zdravil čebele s preparatom folbeks in sicer pod nadzorstvom veterinarske službe oziroma pooblaščenega čebelarskega preglednika.

Komisija za čebelje bolezni
pri Z Č D S

J E Z A Č E B E L E B E Z E G Z D R A V I L N A R A S T L I N A

R. B.

Pred dvema letoma so bile vse družine v čebelnjaku zdrave, krepke in so se v zgodnji pomladi lepo razvijale. Le na panju številka 2 sem opazil sumljive znake nose mavosti. Kaj neki naj bi bilo vzrok temu osamljenemu bolezenskemu primeru? Morda prevelika vne ma in nabiralni nagon vedno pridne družine, ki je v prvih pomladanskih izletih pridno ropala pri sosednjem čebelarju, ki je imel čebele bolne.

Ker je bil to osamljen primer v čebelnjaku, ga nisem mislil zdraviti, hoteč videti, kaj bo z družino. Vsak dan sem jo opazoval. Okrog žrela so bili neprestano novi majhni ble do rumeni madeži (iztrebki), ki so značilni za nose mavost. Družina

je očitno zaostajala v razvoju, ulice so bile vedno bolj svetle. Za akacijevo pašo omenjene družine sploh nisem prestavil.

Po glavni paši sem imel čebele še nekaj časa doma in nastopila je brezpašna doba. Nekega dne, ko so druge družine brezdelno lenarile po brazdah, me je presenetilo izredno bujno letenje panja številka 2. Vse delavke so prihajale polne rumenkastega cvetnega prahu ne samo na nožicah, temveč po vsem telesu. Natančno sem opazoval drugih šestdeset panjev in pri nobenem nisem opazil niti ene čebele z enakim pelodom. Nisem si znal razlagati, od kod in zakaj ta »bela vrana«.

Čez kake pol ure sem se napotil v bližnji vinograd. Nenadoma sem postal pozoren na močan šum čebel na lepo razcvetenem bezgovem grmu. Po širokih cvetovih je kar mrgolelo čebel, ki so se dobesedno kopale v pelodu. Bile so enako »po-barvane« kot delavke panja številka 2. Uganka mi je bila razvozлана. Vse mi je bilo jasno! Bolni panj si je sam našel zdravilo in to naravno, domače in ceneno. In res, družina se je začela popravljati, zunanji znaki bolezni so izginili. Sedaj je ta družina med najboljšimi.

Čebelarji, kaj menite na to? Ste že videli čebele na bezgovih cvetih? Mislim, da bo za ta in podobna vprašanja nujno potreben ČIC!

Zunanost in notranjost čebelnjaka ni samo odsev čebelarja, ampak tudi pomemben vir počutja čebelnih družin

SVETOVNA PROIZVODNJA MEDU

Za svetovno proizvodnjo medu je značilno, da je ista ponovno padla v letu 1968 v celi vrsti držav, predvsem v ZDA in Avstraliji. V primerjavi z letom 1967 se je po predhodnih podatkih zmanjšala proizvodnja za 2 do 3 %. Predvidevajo pa, da se bo v ZDA proizvodnja ponovno dvignila. To sklepajo na podlagi ponovnega povečanja čebeljih družin.

Kljub zmanjšanju proizvodnje v ZDA v letu 1967 so pa povečali izvoz medu, seveda na račun zalog. Podatki kažejo, da največ medu izvažajo iz Argentine. Glavni kupec medu je Zvezna republika Nemčija, potem pa Japonska, Anglija, ZDA in Nizozemska.

Glavna izvoznika medu sta Argentina in Mehika.

Analiza svetovnega izvoza in uvoza medu kaže, da npr. ZDA, ki proizvajajo največ medu na svetu, zadnje čase večajo uvoz in manjšajo izvoz. Samo v prvi polovici leta 1968 so ga uvozili 4,7 tisoč ton.

Spodnje tabele kažejo nihanja proizvodnje medu, izvoz in uvoz v kapitalističnih državah. Škoda je le, da nimamo podatkov tudi za socialistične države.

Proizvodnja medu v glavnih kapitalističnih državah (tisoč ton):

Država	Povprečno v letih 1960—1964	1966	1967
ZDA	114,9	112,3	101,3
Argentina	21,5	20,0	35,0
Mehika	27,0	34,0	28,4
Kanada	16,0	20,2	20,7
Avstralija	18,4	18,1	15,9
Francija	14,6	15,0	14,0
Španija	9,2	10,5	10,0
Zvezna repub. Nemčija	11,7	9,8	9,5
Japonska	6,7	7,6	8,0
Brazilijska	7,6	7,9	6,8
Italija	6,6	7,2	6,6
Čile	6,4	6,0	5,5
Avstralija	4,3	4,7	5,2
Nova Zelandija	5,4	4,6	4,7
Anglija	3,4	4,6	4,7
Švica	1,8	1,8	1,8

Izvoz medu (tisoč ton)

Država	Povprečno v letih 1960—1964	1966	1967
Mehika	19,3	27,8	23,7
ZDA	5,8	6,5	5,3
Kanada	1,7	3,9	2,0
Južna Amerika	18,9	16,3	27,0
Argentina	16,4	15,6	26,6
Španija	2,4	2,6	2,7
Francija	0,8	0,6	0,9
Zvezna repub. Nemčija	0,1	0,2	0,5
Nizozemska	0,2	0,3	0,4
Grčija	0,1	0,1	0,2
Kitajska	2,8	13,9	14,3
Avstralija	9,2	7,3	7,5

Uvoz medu (tisoč ton)

Država	Povprečno v letih 1960—1964	1966	1967
Zvezna repub. Nemčija	10,7	7,0	12,0
Japonska	—	3,4	5,9
ZDA	1,2	1,1	1,9
Nizozemska	0,8	0,6	1,0

S tem pa seveda številčni podatki za svetovno proizvodnjo medu niso popolni. Čim bom odobili potrebne podatke iz socialističnih držav, jih bomo našim bralcem posredovali.

Podatki so vzeti po »Pčelovodstvu«

M, M-j.

V Nemški dem. republiki je že pred leti izšla knjiga dveh avtorjev »S kombijem od Severnega ledenega morja skozi Sovjetsko zvezo do Črnega morja«. V poglavju »Ob Severnem ledenem morju« opisujeta pisatelja svoja doživetja v velikem pristanišču Murmansk.

(Prevajalčev pripis: To sodobno pristanišče leži na polotoku Kola, ki sega daleč v Severno ledeno morje. Razvilo se je iz neznanega ribiškega naselja v prvovrstno uvozno luko med drugo svetovno vojno, bi Nemci preprečili te dobave, so nenaoko so zavezniki, v prvi vrsti Američani, pošiljali Sovjetski zvezi vojni material. Da doma zasedli Norveško in iz njenega najsevernejšega pristanišča Narvika na padali ladijske konvoje, ki so pluli tik ob meji večnega ledu. Danes je Murmansk skoro veleno mesto z razvito uvozno in izvozno luko. Zato je zaledjem tja do Leningrada povezano s širokim pasom železniških tirov in prekopov).

Z najvišje točke v okolici sta pisca knjige hotela napraviti sliko tega živahnega pristanišča, v katerem sta bila ravno zasidrana dva mogočna ledolomilca. Toda v objem slike se je na pobočju pasla krava, ki se jima niz dela prav nič primerna, da bi »krasila« sliko. Zato je eden odganjal kravo. Pa se je fotografu pridružil domačin iz Murmanska in mu povedal, da so krave tu na severu prava redkost. Uvozili so jih šele pred kratkim, da sedaj zalagajo mestne prebivalce z vsakdanjim svežim mlekom. Doslej so bili navezani le na mleko severnih jelenov.

Ja, moj ljubi, je rekel domačin, tega si nista predstavljala, da sta prišla daleč tu na severu v deželo, kjer se cedita mleko in med. Nato jima je povedal naslednjo zanimivo in resnično zgodbo:

Veste, tu na severu smo navajeni na marsikaj. Ampak nekega dne se pojavi med nami neki doktor biologije, **Avetisjan** po imenu, in prosi našo oblast, naj mu pomagamo, da bi tu v okolici ustanovil čebelarstvo. No ja, ravno smo se privadili kravje-mleku, pa bi nekdo že rad pri nas prideloval med! Odsvetovali so mu na vse mogoče načine in mu skušali dopovedovati, da je njegova namera nesmiselna. Pa smo nalteli na pravega vraga! Toliko da ni vprizoril male vstaje. Vrag si ga vedi, od kod si je nankrat priskrbel par panjev čebel, apeliral je na narodno zavest polarnih prebivalcev, da mu pomagajo. To bi morali doživeti! Kdaj ste prispeli k nam? Osmega junija? Škoda, da sta prišli dva dni prej, bi doživeli tu še pravi snežni metež! Sicer pa,

če ostaneta dalj časa pri nas, utegneta kaj takega še doživeti. In ta človek hoče v teh krajih ustanoviti čebelarstvo! Ali ste opazili, da breze še niso ozelenele? Aha, to ste že videli. No pa vam bom povedal še to, da ti zeleni listi, ki jih danes še ni videti, porumenijo že koncem julija!

Končno nas je mož le pregovoril. Na dr-žavnem posestvu »Arktis« smo najprej postavili opazovalni panj. Res je ob polarnem poletju, ko sije sonce na zemljo dan in noč, tu naokrog vse polno cvetja, kot morda nikjer drugje na zemlji. In če korakamo takrat skozi to cvetno poljano, so naši čevlji rosní od nektarja. Toda naše poletje traja komaj tri mesece, saj smo vendar daleč nad severnim povratnikom. In kaj bo le s čebelami čez zimo?

Pa se ti oglasi ženska in zahteva čebele zase, kakor hitro bo sonce zapustilo nebo. To je Ana Somova, ki vodi farmo za sočivje. Gotovo ste že opazili, da imamo tu okrog vse polno rastlinjakov. Ana Somova nam je kmalu začela razlagati, da čebele ne nabirajo samo medu, ampak da hkrati oprave-tvijo tudi cvetove. Tako bi čebele lahko opravile delo, ki ga sedaj mukoma opravlja 120 deklet, ki ročno opravljajo umetno oprave-vanje kumaričnih cvetov. In 120 oseb tu ob Ledenemu morju niso mačje solze!

Seveda je vse to samo lepa teorija in mi smo se s temi vseznali pošteno prepri-rali. Kaj naj vam še povem? Poletje 1949. je ravno končalo, pa ti pride spet tisti dok-tor Avetisjan in postavi na mizo pred zbra-ne voditelje tukajšnjega življenja kozarec. »Polarni med« — izjavi na kratko. Posku-šamo — res, stvar je sladka. Vkljub slad-kemu okusu nam je v ustih trpko, ker smo se pokazali taki birokrati. Sedaj šele smo bili pripravljeni doktorju pomagati. Dne 3. septembra 1949. sta mestni komitet v Murmansk in pokrajinski partijski komi-tet sprejela sklep, da bomo prihodnje leto uvedli velikopotezne poskuse, da v hribov-skih dolinah okrog Murmanska, Montegor-ska in Pečenge ustvarimo večja čebelarstva.

Sklenili smo, da nabavimo 100 panjev čeb-el. Obenem smo poslali mlado rejko sever-nih jelenov v Moskvo, da se izučí čebelar-stva. Nekega dne se res pojavi in z njo cel vagon panjev. Novica se je neverjetno naglo raznesla. To bi morali doživeti, kaj se je ta-krat dogajalo na železniški postaji Apatitij v Čebinskih hribih. Zbrali se niso le dela prosti delavci iz bližnjega rudnika apatita z ženami. Ne, tudi rejci severnih jelenov so prišli iz prostrane tundre, da »bodo že poka-zali tem birokratom«! Vse je hotelo videti prve čebele v polarnih krajih. Razpoloženje

je bilo odlično, kot bi praznovali prvi maj ali pa obletnico oktobrske revolucije. Jasno, tudi jaz sem bil tam. Vrata na hladilnem vagonu zdrsnejo na stran in na široko odprejo voz. Toplo sonce posije na panje in že se po dolgi vožnji pokažejo prve čebele in začnejo blizu stoječe gledalce pikati; tega v lice, mene na nos, tretjega skozi srajco v prsi. Tako veselega pikanja ne bomo nikdar več doživeli. Vsi se na glas smejemo. Tisti, ki jih čebele niso opikale — iz škodoželjnosti, opikani pa od pravega veselja. Veste, to je bila takrat res senzacija, da smo se lahko pobahali — „Pomisli, danes me je picila čebela“!

Domačin je nato pripovedoval, kako so bile čebele prve dni zbegane, ko sonce zvečer ni zahajalo. Tudi njim se je zgodilo tako, kot se dogaja vsakemu novincu na Arktiki. Naravno, tukaj za čebele res ni bilo enostavno, saj so marljive. Kadar sonce vziđe, izlete na pašo in se zadnje vračajo, malo predno sonce zaide. To bi rad videl tistega,

ki bi pri delu tako dolgo vzdržal. Tega ne zmorejo niti čebele. Čebelarji so seveda natančno opazovali čebele in vsa zapažanja sproti zapisovali. Tako so ugotovili, da so čebele prvi dan marljivo delale ves čas še preko polnoči. Zadnje so dobesedno popadale na brade in se opotekale od utrujenosti. Na satovju pa so še dolgo potem razburjeno tekale sem in tja in močno šumele. Šele ob pol dveh ponoči so se panji umirili. Ko so se zbudile, je stalo sonce visoko na nebu, saj ob tem času pri nas splošno ne zahaja. Čebele so takoj izletele na delo. Drugi dan so vzdržale le do polnoči. Vkljub temu so naslednji dan začele izletavati že ob 4 zjutraj. Po vsch vidikih so se morale nato posvetovati — kdo naj vzdrži pri tako napornem delu? Od četrtega dne dalje so si delo zelo smotno uredile: od 8 zjutraj pa do 10. ure zvečer. Vidite take stvari doživljamo v naših krajih.

Iz Garten KTZ 23 / 1969. prevedel.

J. M.

Sofora (*Sophora japonica* L.), imenovati bi jo mogli tudi japonska akacija, spada med tista drevesa, katerih cvetovi nudijo čebelam največ medecine. Doma je v Vzhodni Aziji, kjer na Kitajskem, v Koreji in na Japonskem tvori cele gozdove. V Evropo so jo prinesli okoli leta 1747 in jo posadili kot okrasna drevesa v francoske parke. Od tam so jih raznesli po vsej Evro-

pi. Beli cvetovi sofore izločajo v poprečju dnevno 1,5 mg medecine, ki ima skoro 40% sladkorja. Tako ne zaostaja za **srebrno lipo** (*Tilia aurea* ali *tomentosa*). V drugo cvete preko poznega poletja in skozi ves september. Zato je zelo važna kot dodatna paša ob zaleganju jesenskih mladice.

Apiacta 1/1969.

J. M.

V SKLAD

za gradnjo ČIC so prispevali: člani Č. D. Žiri (za opeko) 250 din, člani ČD Maribor 60 din, člani Čdr Braslovče 30 din, člani Čdr Preska-Medvode (žebliji) 170 din, Jože Walas 26,60 din, Tone Babnik iz Ljubljane 20 din, člani ČD Maribor (žebliji in opeka) 233 din, Alojz Kastelic 5 din, Mirko Sevšek 7 din in Janez Tavčar iz Ljubljane 10 din. Vsem darovalcem iskrena hvala!

Stroški in nakup zemljišča na Brdu 6.640,70 dinarjev. **Stanje Sklada za gradnjo ČIC dne 1. 1. 1970 dinarjev 275.114,17 brez obresti za 1969.**

VPRAŠANJE ČEBELARSKEGA NARAŠČAJA

MARTIN MENCEJ

(Radijsko predavanje)

V zadnjem času vse pogosteje beremo v naših listih in strokovnem tisku sestavke o pojačani skrbi za kmetijstvo in to vseh vej kmetijske proizvodnje, med katere spada tudi čebelarstvo. To pa ne samo zavoljo čebeljih proizvodov, kot so: med, matični mleček in cvetni prah, ampak še bolj zaradi pomembnosti oprave cvetnih rastlin, ki ga opravljajo čebele. Žal pa ustreznih upravnih organov in družbene organizacije še vedno ne kažejo kaj prida zanimanja prav za to zvrst naše gospodarske in družbene dejavnosti. Res je, da čebelarstvo pri nas ne stagnira, saj se število čebelarskih gospodarstev ni zmanjšalo. Je pa s tem povezano vprašanje, ki postaja vedno bolj resno in zaskrbljujoče. **To je predvsem vprašanje čebelarskega podmladka.**

Zbrani podatki kažejo, da se giblje poprečna starost slovenskih čebelarjev okoli 60 let. Zato se kot rdeča nit vleče skozi vse občne zbornice Zveze čebelarskih društev klic po pomladitvi čebelarskega kadra. Brez nenehnega in organiziranega priliva mladih čebelarjev si pa ne moremo zamišljati napredka našega čebelarstva. Če pa hočemo to vprašanje razvozlati in ga osvetliti s katerega koli zornega kota, se vedno ustavimo pri **čebelarskih krožkih našega naraščaja**. Dosedanje izkušnje so pokazale, da je nastajanje in razvoj teh krožkov najtesneje povezan z delom učnih in vzgojiteljskih kadrov po naših šolah, seveda ob podpori in pomoči čebelarskih društev in družin v kraju.

Kakšna je sedanja podoba glede tega?

Najnovejši zbrani podatki povedo, da imamo v Sloveniji vsega 15 čebelarskih krožkov, ki so v glavnem organizirani v ali pa pri šolah; da je v teh krožkih organiziranih vsega 156 mladih čebelarjev — učencev osnovnih šol; da ima le 10 krožkov lasten čebelnjak in da imajo ti krožki vsega 107 panjev, pri katerih se usposabljaajo za bodoče čebelarjenje. Tako stanje je pa vse prej kot razveseljivo, če hočemo napredovati z našim čebelarstvom. Z ozirom na našo bogato tradicijo in pa glede dejstva, da imamo v Sloveniji čez 7.000 čebelarskih obratov, ne moremo in ne smemo prepuščati vprašanje našega čebelarskega podmladka le času in stihijnosti.

Če vsa znamenja ne varajo, je ravno sedaj pravi čas, da začnemo s poglobljenim delom. V vrstah naših prosvetnih delavcev in kmetijskih strokovnjakov se prav zadnje čase resneje razmišlja in načrtuje zopetna uvedba kmetijskega pouka v naše šole. Takole pozivajo v Delu z dne 6. decembra t. l.: »V osnovni šoli že dolgo čutimo veliko potrebo po uvedbi pouka kmetijstva. Otrokom bi s tem poukom počasi vrnilo ljubezen do zemlje in zaupanje v življenje na kmetih. Predmetnik in učni načrt pa ne dajeta učiteljem možnosti poučevanja, čeprav čutijo potrebo in dolžnost... Treba bo nujno skrbeti, da bodo vsaj popolne osemletne šole imele oziroma pridobile potrebno zemljišče za ureditev učnega vrta s potrebnimi objekti kot so zelenjavni vrt, zaprte grede, čebelnjak, predel za gojitev gospodarsko važnega rastja ipd. Učnovzgojna praksa kaže, da brez nazornosti pri pouku ni uspeha!...«

Spodbudne primere za načrtno delo lahko dobimo že v nekaterih obstoječih krožkih. Čebelarski krožek v Križevcih ni osamljen primer. Pionirski čebelarji križevske šole so si zgradili in svečano odprli v letu 1969 pionirski čebelnjak in mu dali ime čebelarskega vzornika Antona Janše. Zgradili so ga z lastnimi sredstvi, ki so si jih pridobili na ta način, da so pridelovali in prodajali poljske kulturne rastline na posestvu kmetijske zadruge Križevci pod vodstvom učitelja Ignaca Topilnika. Nič manj poučen in spodbuden ni primer prizadevnih in neumornih pionirjev-čebelarjev čebelarskega krožka v Podčetrtku, ki se praktično usposabljaajo pri svojem lastnem čebelnjaku z 18 panji ob pomoči priljubljenega ištuktorja Viktorja Valanta. Še bi lahko naštevali. Primerov za proučevanje, programiranje, iskanje ustreznih organizacijskih prijemov in metod dela ne bo težko najti.

Kako sili in spodbuja že samo raspoloženje osnovnošolskih učencev učno vzgojni kader h konkretni akciji, prav lepo kaže litijska osnovna šola. Šolske hodnike krasijo galerije slik učencev, med katerimi zavzemajo posebno mesto panjske končnice, ki jih učenci radi upodabljajo; v njih vzbuja zanimanje in spoštovanje do te zvrsti ljudske umetnosti, kakor

poročajo. Menimo, da tu ne gre samo za »zanimanje in spoštovanje do ljudske umetnosti«. Ali mar nima vsakdo izmed teh učencev svoj mali svet, v katerem se počuti zadovoljnega, ker mu lepša in plemeniti življenje in se v njem popolnoma sprosti. V njem se zave povezanosti z naravo, z živim svetom, z rastlinstvom in živalstvom. V krogu teh mladih risarjev je prav gotovo določeno število takih, ki bi z veseljem napravili korak od panjskih končnic k čebelarju. Dober pedagog bo znal tako razpoloženje svojih učencev ceniti in razvijati. Ob neposrednem stiku z naravo bo razvijal tudi odnos do vseh naravnih pojavov in sem moremo šteti tudi življenje čebel. Čebelarstvo ni samo odlično rekreacijsko sredstvo, ampak je tudi dejavnik, ki plemeniti človeka. Če pri tem stremljenju priskoči na pomoč še izkušen čebelar ali pa čebelarska družina v kraju, bo delo prav gotovo kronano z uspehom.

Naša čebelarska društva in družine bodo morale v prihodnje zagotovo več napraviti v tej smeri. Zaprtost in omejenost v krog svojih članov in izkušenih čebelarjev gotovo ne bo koristila razvoju slovenskega čebelarstva. Od njihove prizadevnosti in iznajdljivosti bo mnogo zavisno na tem področju. S tesnejšo povezavo s šolo in učiteljstvom v kraju bodo odprli vrata mladim simpatizerjem in novim čebelarjem.

Odsek za naraščaj in kadre pri Zvezi čebelarskih društev bo moral prav v tej dobi iskati poti za preusmeritev oziroma popolnitev učnih načrtov naših šol poiskati tesnejše sodelovanje z ustreznimi upravnimi organi in kmetijskimi strokovnjaki. Z načrtnim, sistematičnim, neposrednim in aktivnim nudenjem pomoči organizacijam in šolam bo lahko veliko pomagal pri ustanavljanju čebelarskih krožkov; s predavanji, filmi, diafilmi in ustrezno literaturo bo pa odsek pomagal usposabljalni in dvigati zavest mladih čebelarjev.

Stalno rubriko »Mladi čebelarji nam pišejo« v Slovenskem čebelarju bi bilo treba popopetri in vsebinsko poglobiti. Tu naj imajo mladi čebelarji svoj kotiček, v katerem naj pišejo o svojem delu, o težavah in uspehih; hkrati pa naj dobivajo novih spodbud pri svojih prizadevanjih.

TOVARIŠ UREDNIK!

Namenil sem se, da vam napišem nekaj vrstic.

Star sem 14 let in za menoj je prvo leto čebelarjenja. Čebele mi je prepustil oče, poučil pa me je moj boter, ki mi daje tudi nasvete.

Imam sedem AŽ-panjev in sem pridelal lani približno 100 kg medu. Precej sem ga prodal, veliko ga pa tudi doma zaužijemo in povem vam, da se do zdaj še nobenega ni lotila gripa, čeprav je močno razsajala tod okrog.

Čebelarja rad prebiram. Želim pa, da bi v njem objavili kakšno daljšo povest v nadaljevanjih, katerega izmed naših domačih pisateljev (Bevka, Finžgarja, Jalna) in če bi bilo mogoče kakšno anekdoto in humoresko. Tako bi postalo glasilo še privlačnejše.

Lepe pozdrave vam in vsem slovenskim čebelarjem

Gregor Kramer

KAKO SEM PRIČEL ČEBELARITI

PETER ZUPAN

Zalog 57, p. Cerklje pri Kranju

Vedel sem, da brez znanja ne bo šlo. Zato sem se najprej naročil na Slovenskega čebelarja. Bil sem nanj naročen eno leto, preden sem pričel čebelariti. Medtem časom pa sem si zgradil 7 m dolg zidan čebelnjak. Vsem čebelarjem v bližini sem se zdel neumen. Eden je celo rekel, da do sedaj še nisem zapravil hiše, da jo pa bom zdaj, ko bom pričel čebelariti. Jaz pa nisem dal nič na to, kaj so govorili. Ko sem dogradil čebelnjak, sem kupil 7 družin. Začel sem čebelariti in pridno sem bral čebelarske knjige in Slovenskega čebelarja. Čebelaril sem po njih in dobro sem napredoval. Okrog čebelarjev nisem dosti hodil, ker sem vedel, da komaj čakajo, da bi mi vse propadlo. Pa so se zmotili. Star pregovor pravi, da kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade, in res je tako.

Naj povem, kako je bilo prvo leto, ko so mi začele čebele rojiti. Takole je bilo. Rojile so mi en dan kar tri družine. Z ženo sva šla po opravih v Kranj. Ko sva se nazaj grede peljala

proti domači hiši, je začela soseda vpiti: »Vidva hodita okrog, vama pa je panj ušel.« Smejala sva se in si mislila, kako imenitno je moralo biti videti letati panj po zraku. Seveda soseda ni znala povedati, da je ušel roj. Sla sva k čebelnjaku, tedaj pa se je začel usipati iz panja drugi roj. Ni se vsedel. Dvignil se je v zrak in letel kar naprej. Tekel sem za njim kakšen pol kilometer, roj pa je letel k neki hiši in naravnost v dimnik. Medtem pa je rojil doma še tretji roj. Tistega pa je ušla v ravšer žena. Čeprav je bila začetnica, je prav dobro opravila z njim. Jaz sem pa študiral, kako bi dobil roj iz dimnika. Ni kazalo drugače kot da sem spodaj zakuril. Roj je sedel sredi dimnika. Pred dimom so se čebele pomikale po dimniku navzgor in v zrak, nato pa so letele naravnost proti domu. Usedle so se pred domačim čebelnjakom na vejo tako nizko, da sem jih lahko ogrebel s tal. Roj je sprevidel, da je doma najbolje.

Odtlej mi je šlo vse po sreči. Vsako leto je bilo v čebelnjaku več panjev. Čebelarim 20 let, pa mi še nikdar ni čez zimo umrla nobena družina. Tudi bolnih čebel še nisem imel. Za zimo dam vsaki družini po 10 kg sladkorja, v panju pa pustim po 3 kg medu, tako da ima 13 kg hrane. Potem jih dobro zadela samo s papirjem in potem pustim na miru do srede marca. Spomladi nikoli ne krmim, pa imam vsako pomlad močne čebele. Tako čebelarim vsako leto s 40 do 50 družinami, nameravam pa iti do 100 družin. Če bi bili panji malo cenejši, bi jih že imel. Ker sem samostojen obrtnik, sem vedno doma in jih lahko držim v redu. Čeprav je z njimi veliko dela, mi ni žal tega truda. Če sem jezen ali žalosten, grem samo pred čebelnjak, en čas opazujem čebele, pa takoj postanem dobre volje in pozabim na vse tegobe. Brez čebel ne bi mogel več živeti. Imam pa tudi ženo tako, da jih ravno tako ljubi kot jaz. Jeseni, ko jih krmim, mi vedno pravi: »Glej, da ne boš dal kateremu premalo! Raje kg več kot manj!« Vidite, taka je moja žena. Zato rečem, da je škoda, da naša mladina nima nobenega veselja do te pridne živalice. Morali pa bi biti tudi starejši čebelarji bolj pošteno do začetnikov kot so.

Povem vam primer, ki sem ga doživel lani spomladi. Takole je bilo. Prodal sem začetniku odlično družino, tako močno, da mu je dala sredi maja lep roj. Kupil pa je še eno družino pri drugem čebelarju. Čeprav fant še ni imel prakse, je vedel, da je ogojufan. Prišel je k meni z avtomobilom in me prosil, da bi šel z njim in pregledal družino, ki jo je kupil pri drugem čebelarju. Šel sem, pa kaj sem videl? Panj skoraj prazen, vso zalego z mladimi čebelami je čebelar pobral ven, pustil mu je samo sat, na katerem je bila matica. Hrane je imel komaj za dva dni in nekaj zalege. Če čebele ne bi mogle izletati dva dni, bi pomrle od lakote. Namesto odvzetih zaleženih satov je vstavil plesnivo satje. Taki so eni čebelarji do začetnikov. To jim ni v čast!

TEŽAVE ČEBELARJA-NOVINCA

ALOJZIJ POTOČNIK

Po 42 letih čebelarjenja bi se tudi jaz rad oglasil v našem listu.

Leta 1927 mi je brat podaril čebeljo družino v kranjiču. S tem sem začel čebelariti. Toda že čez zimo mi je družina umrla. Topil sem se v solzah, pa mi je oče podaril drugo. Doma smo čebelarili samo v kranjičih. Pozneje pa smo od soseda kupili dva AŽ-panja, ki smo ju imeli za vzorec. Potem pa je brat vsako zimo naredil nekaj AŽ-panjev. Pri tem sem mu jaz pomagal. Leta 1941 smo jih tako imeli že 30. Toda v zimi 1942/43 nam je umrlo kar 16 družin, ker nismo dobili sladkorja za krmljenje. Ker sem moral k vojakom, je skrbel za čebele oče. Za silo smo prebili vojno, po vojni pa smo morali vse obnoviti.

Potem sem začel hoditi v vas k svojemu dekletu in jo poročil. Pri njej je svet hribovit, boljši za čebelarjenje. V Mulhijh je njen brat tudi že imel dva AŽ-panja. Ker je bil novinec, sem mu jaz pokazal, kako se strče čebelar. Točila niso imeli, pa sem prinesel k njim svoje točilo. Hribovcem je bil čisti med zelo všeč. Tudi bratranec je že imel dva AŽ-panja in ker je moral k vojakom, je pustil čebele svojemu očetu. Ta pa čebel ni bil vaje in bal se jih je. Zato je prosil mene, da naj skrbim zanje. Dogovorili smo se, da bom dobil za oskrbovanje polovico medu. V vsakem panju je imel drugačne čebele. V enem so bile čisto majhne in so imele za zadnjico rumen pas. Te so bile hujše kot ose. Ko je prišel čas točenja, sem si spodaj zavezal hlačnice, oblekel suknjič in si nadel masko na glavo, na roke pa rokavice. Prišel sem jih ometati v sipalnik, a namesto da bi padale v sipalnik, so se vsule vame. Takoj jih je bilo polno za srajco in hlačami. Pikale so na vse pretege, vsaka je pičila kar desetkrat. Bil sem sposoben za norišnico. Ne vem, kakšne so bile tiste čebele. Kranjske sivke gotovo niso bile.

(Se bom še oglasil).

IZ SEJNEGA ZAPISNIKA IO ZČDS DNE 8. 10. 1969

Savez čebelarских organizacij Jugoslavije je sporočil, da je bila vloga naše Zveze na Apimondijo odposlana. — Čebelarska društva Jesenice, Maribor, Radlje in Ribnica so poslala pritožbe na razdelitev krmilnega sladkorja. — Pripravljena je problematika za konferenco SZDL. V delegaciji bodo predsednik Valentin Benedičič, tajnik Boris Modrijan, Ivan Globokar, Srečko Mlakar in inž. arh. Niko Seliškar. — Glede na važnost zadeve preskrbe s krmilnim sladkorjem se izvoli komisija, ki jo tvori Boris Modrijan kot predsednik, Ivan Globokar, Srečko Mlakar, Ignac Omahen in Joško Šlander. Naloga komisije je, da ugotovi, kako je letos potekala razdelitev sladkorja, pomanjkljivosti in morebitne nepravilnosti razdeljevanja. Na

območju ČD Celje ugotoviti, kdo in koliko sladkorja je dobil pri Mirošanu ter kakšna je kooperacija med Mirošanom in čebelarji. Isto je treba ugotoviti pri Zavodu za čebelarstvo. Komisija naj pripravi poročilo do seje UO, predlaga pa naj tudi način razdeljevanja sladkorja v prihodnjem letu. Pri tem naj se ugotovijo objektivni vzroki, ki so vodili do tega, da je zmanjkalo sladkorja. — V zadnji tretjini januarja 1970 bo v Ljubljani sestanek z avstrijskimi čebelarskimi predstavniki, na katerem naj bi bil sestavljen program za proslavo 200-letnice smrti A. Janše. Naloga predsednika, tajnika in Jožeta Jurančiča je izdelati osnutek za delo skupnega pripravljalnega odbora.

IZ SEJNEGA ZAPISNIKA UO ZČDS DNE 9. 11. 1969

Na seji niso bila zastopana čebelarska društva Dravograd, Hrastnik, Ilirska Bistrica, Mežica, Piran, Radeče, Radgona, Senvica, Središče, Šoštanj in Tolmin. — Dne 9. 10. 1969. je bila pri SZDL v Ljubljani konferenca o nameravani graditvi Čebelarskega izobraževalnega centra na Brdu nad Lukovico. Konferenco je vodil predsednik kmetijske sekcije Franc Simonič. Udeležili so se ga predsednik republiškega zbora, sekretar za kulturo in prosveto, zastopnik Sekretariata za gospodarstvo, kmetijski inšpektor SO Domžale, zastopnik podjetja Medex, zastopnik kmetijskih sindikatov in zastopniki ZČDS predsednik Valentin Benedičič, tajnik Boris Modrijan, Ivan Globokar, Srečko Mlakar in inž. arh. Niko Seliškar. Zaključek razprave je bil, da je stvar graditve centra dobro zamišljena in da je vredna, da se uresniči, da pa ni sredstev v obliki dotacij. V poznejših sestankih, ki jih je imel predsednik Valentin Benedičič, dne 15. oktobra s predsednikom zbora poslancev Republiške skupščine, dne 4. novembra pri predsedniku Komiteja za kmetijstvo in gozdarstvo pri IS in 5. novembra pri predsedniku Skupščine občine Domžale, je bilo razpravljano o možnosti dobitve

posojila za graditev centra. — Zaradi evidence programa Zveze o izdajanju publikacij smo naš program sporočili Skladu SRS za pospeševanje založništva. Po tem programu bo Zveza izdala v l. 1970 knjigo o odbiri in vzreji čebel Franca Lobnika, v letu 1971 Zbornik o slovenskem čebelarstvu v Janševi dobi, piscev Leopolda Debevca in prof. Jožeta Stabeja, v letu 1972 Antona Janše Popolni nauk o čebelarstvu prof. Staneta Miheliča, ter v letu 1973 knjigo o panjskih končnicah dr. E. Cevca. — Nadaljevati bo treba z zbiranjem lastnih sredstev za graditev ČIC, z vnovčevanjem priznanic za žeblje, opeko in kamne ter s prodajo obveznic. — Poročilo in predlog predsednika komisije za preskrbo s krmilnim sladkorjem se sprejme soglasno s tem, da se objavita v SC. — IO se pooblasti, da sklene z vodjo plemenilne postaje pod Zelenico Cirilom Jalnom pogodbo o vodstvu postaje. — Čebelarskemu društvu v Kamniku se odobri podpora 3.000 din za ureditev plemenilne postaje na Kopišču. — Sklene se predlagati občnemu zboru Zveze dopolnitev pravil v tem, da se Zveza lahko ukvarja tudi z gospodarsko dejavnostjo.

Poslali smo dopis podjetju Medex za prispevek za nagrado opazovalcem gozdnega medenja. Denar bo predvidoma nakazan do 31. 12. 1969. — Predsednik Valentin Benedičič in tajnik Boris Modrijan sta se udeležila dne 9. decembra seje Saveza v Beogradu, na kateri je bil izdelan dokončni osnutek zakona o čebelarstvu in se je razpravljalo o delitvi krmilnega sladkorja v l. 1969 ter o akciji za krmilni sladkor v l. 1970. Ugotovljeno je bilo, da je premalo sladkorja dobila naša Zveza in deloma Savez čebelarjev Srbije, medtem ko je ostalo nerazdeljenega sladkorja v Bosni in Hercegovini 23 ton, v Vojvodini pa celo 270 ton. Dne 10. decembra pa sta se predsednik in tajnik udeležila sprejema predstavnikov čebelarskih zvez in Saveza pri pomočniku zveznega sekretarja za kmetijski sektor Zveznega sekretariata za gospodarstvo. Obravnavan je bil osnutek zakona o čebelarstvu, dodelitev krmilnega sladkorja v letu 1970 in splošni problemi čebelarstva. — Dne 12. decembra je predsednik Valentin Benedičič obiskal čebelarsko podjetje Mirošan, da bi se na kraju samem prepričal o delovanju podjetja in o njegovih odnosih do naše organizacije. Ugotovil je, da je podjetje solidno in da so odnosi do naše organizacije povsem korektni in da je zaželeno koristno sodelovanje. Mirošan se je kot pravna oseba včlanil v novo ustanovljeno Č. društvo Zalec. — Č. društvo Zalec je javilo pristop v našo Zvezo in poslalo svoja društvena pravila. — Dne 28. novembra je bila zadnja seja odbora Plemenilne postaje A. Janše pod Zelenico. V letu 1969 je bilo na plemenjenje prinešenih 322 matic. Oplemenitev je bila 92 odstotna. Postaja je povsem opremljena. Za vodjo plemenilne postaje se določi Ciril Jalen. Z njim naj se sklene pogodba o celotnem oskrbovanju plemenilne postaje, tako glede opraveševanja matic, kakor tudi v pogledu turizma. Kot oskrbnik naj Ciril Jalen uredi celotno upravljanje, tako da Zveza ne bo imela s kočo več posebnih stroškov. — Gradbeni odbor je na seji sklenil nadaljevati s pripravami za graditev ČIC. Podjetju »Projekt« v

Kranju je bila poslana vloga s potrebnimi prilogami za izdajo lokacijsko tehnične dokumentacije. — Tiskarna PTT, ki tiska Slovenskega čebelarja, je zvišala račun za 12. številko SC za 49 %. Urednika Martin Menecelj in Boris Modrijan se poverita, da skušata doseči pri tiskarni znižanje procenta prodajne tiskanja SC. — Z dopisom z dne 2. 12. 1969 je zahteval Zavod za čebelarstvo v Ljubljani, da Zveza s posebno okrožnico prekliče navedbo v naši okrožnici št. 406, z dne 27. 9. 1969, iz katere naj bi bilo razvidno, da je Zavod prej začel deliti po 10 kg krmilnega sladkorja na panj kot podjetje Medex, ker da to škoduje ugledu Zavoda. Ugotovi se, da je Zavod začel deliti sladkor 6 dni pozneje kot Medex. Čebelarji pa sicer vedo, da ga je začelo deliti prvo podjetje Medex. Navedbe v okrožnici niso podane v časovnem zaporedju. Če pa naj upoštevamo časovno zaporedje, bi se inkriminirani stavek na 2. strani citirane okrožnice pod točko 1 spodaj moral glasiti: **»Podjetje Medex pa je bilo za to, da se da do 10 kg na panj in je pozneje stališče zagovarjalo s tem, da ga toliko daje Zavod za čebelarstvo in da bo manjkajoči sladkor s preplačilom še lahko dokupilo.«** — V istem pismu Zavod tudi zahteva, da prekličemo v prvi prihodnji številki SC trditev, da so prejele nekatere družine sladkor po dveh linijah. V zvezi s tem zahtevkom bi se moral glasiti prvi stavek zadnjega odstavka na strani 321/322 SC takole: **»Krivda pa je tudi na strani čebelarskih organizacij, ki so poslale sezname neposredno podjetju Medex in ne Zvezi, kakor jim je bilo naročeno, da so nekatere organizacije navedle večje število panjev od dejanskega števila in pa ker je obstajala možnost, da družine oz. posamezni člani lahko dobijo sladkor tako pri Zavodu oz. Mirošanu, kakor tudi pri podjetju Medex.«** — Č. družina Vič je poslala dopis s priloženim zapisnikom njihovega lanskega občnega zbora s prošnjo, da ga objavimo v SC. IO bo predložil prošnjo Upravnemu odboru v odločitev, ali naj se zapisnik objavi.

B. MODRIJAN

PRODAM

20 naseljenih AŽ-panjev na devet satov. Družine so zdrave in močne. Cena po dogovoru. **Danica Keber, Žerjav 23, pošta Črna na Koroškem.**

PRODAM

120 naseljenih AŽ-panjev in čebelarsko orodje. **DULAR Roman-Zoran, Krško, C. krških žrtev 82 — telefon 71-225.**

FRANCETU RESMANU V SPOMIN

Dne 7. decembra 1969 je umrl v Radovljici v 77. letu starosti France Resman, dolgoletni tajnik oziroma predsednik Čebelarstva društva Radovljica, član upravnega odbora Zveze čebelarstvih društev za Slovenijo in predsednik delavskega sveta Čebelarstva muzeja v Radovljici. Gorenjski čebelarji kar niso mogli verjeti, da ga ni več in da jih ne bo več vodil. Saj je bil vedno in povsod z njimi v dobrih in slabih dnevih, ter je do zadnjega krepko vodil čebelarstvo organizacijo.

Čebelarji so s posebno pozornostjo poskrbeli za njegov pogreb. Pred pogrebom so mu menjaje držali častno stražo. Na njegovi zadnji poti so ga spremili v velikem številu. Na blazinici so nosili njegovo čebelarstvo odlikovanje red Antona Janša I. stopnje, ki mu ga je podelila za njegove velike zasluge za napredek čebelarstva Zveza čebelarstvih društev za Slovenijo. Poleg čebelarjev ga je spremljala na njegovi zadnji poti tudi velika množica ljudi iz mesta Radovljice in okolice. Kdo ga ni poznal, vedno dobrovoljnega in ljubeznivega, velikega čebelarstva organizatorja, nekdanjega dolgoletnega ravnatelja radovljiške mestne hranilnice in predvojnega župana Radovljice. Saj je vedno rad pomagal ljudem, ki so se v težavah obračali nanj. V imenu slovenskih čebelarjev so se poslovili od njega pri odprtem grobu član izvršnega odbora Zveze čebelarstvih društev za Slovenijo, namesto nujno zadržanega predsednika, Anton Verbič, Ivan Pohar, podpredsednik čebelarstva društva Radovljica, Ciril Jalen, vodja plemenilne postaje Antona Janša pod Zelenico in zastopnik krajevne podružnice društva upokojencev.

Zadnja leta padajo drug za drugim stebri slovenske čebelarstvo organizacije. Najprej je šel v večnost starosta slovenskih čebelarjev Avguštin Bukovec, kmalu za njim urednik Slovenskega čebelarja Vlado Rojce in prof. Slavko Raič, vsi odlikovanci reda Antona Janša I. stopnje. Zdaj pa je šel še France Resman. Za njim je nastal v čebelarstvo organizaciji praznina, ki jo bo le težko izpolniti. Pokojni France je bil namreč pravi lik gorenjskega čebelarja — organizatorja. Čebelarstvo društvo Radovljica je vodil skupaj z njegovimi čebelarstvi družinami tako vzorno, požrtvovalno in z ljubeznijo, da je bilo to društvo pri Zvezi večkrat postavljeno za vzgled drugim društvom. Dobro se je zavedal zlasti nalog, ki čakajo predsednika radovljiškega čebelarstva društva v zvezi z izvrševanjem delovnega programa v počastitev 200. obletnice dunajskega čebelarstva delovanja našega velikega rojaka Antona Janša, 1. čebelarstva učitelja na čebelarstvo šoli na Dunaju.

Priložnost je tako nanekla, da sem se ravno v zadnjih tednih njegovega življenja večkrat z njim razgovarjal o različnih zadevah in nalogah čebelarstvo organizacije. Čutili pa je moral, da ne bo več dolgo, kajti nekajkrat je povedal svoje misli, ki so se mu porajale zadnji čas, kdo naj bi vodil društvo, ko on tega ne bo več zmož. Ko že ni več smel iz hiše, ga je kar nekam poživila vsaka dobra novica o čebelarstvo organizaciji ali pa o čebelarstvu muzeju. Tako se je zelo razveselil, ko sva ga 23. septembra 1969 obiskala s prof. S. Miheličem in mu poročala o sestanku in načrtih za delo v čebelarstvu muzeju. Ali pa, ko je bila kakih deset dni pred smrtjo v njegovem stanovanju seja upravnega odbora plemenilne postaje A. Janša pod Zelenico, za katero se je tako zelo zavzemal. V tem odboru je opravljal funkcijo blagajnika. Po programu je bila to zadnja seja tega odbora, ker se bo v prihodnje vezalo vse delo plemenilne postaje vključno s turistično dejavnostjo pogodbeno na eno osebo. Po seji smo mu nakratko poročali samo o sprejetih zaključkih, ki so bili taki, kakršnih si je tudi on želel. Ležal je v postelji, pa se je ob pripovedovanju ves razživel in tudi izgledal ni slabo. Vendar pa so bile njegove vedre besede bolj v znamenju poslavljanja ter priporočanja in skrbi za čebelarstvo organizacijo. Med zadnjimi besedami, ki jih je rekel svoji skrbni ženi, so bile, naj ne zapusti čebelarjev. Ona je namreč postala pri tem, ko mu je pomagala čebelariti, sama dobra čebelarka in

njegova najmočnejša opora pri delu v društveni satnišnici. Tak je bil naš France do zadnjega, tako je bilo tudi njegovo zadnje naročilo gorenjskim čebelarjem v skrbi za njihovo organizacijo.

Njegova življenjska pot ni bila posuta le s cvetjem, vmes je bilo dovolj tudi trnja. Še najlepša in sončna so bila njegova otroška leta na rojstnem domu pri »Rezneku« na prijazni in sončni Gorici pri Radovljici. Čebele so imeli doma pri hiši. Takrat je bilo v vasi tudi še več čebelarjev — kmetov. To so bili za tiste čase napredni čebelarji, saj so vsi prevažali čebele na ajdovo pašo v okolico Kranja. France je videl pri njih veliko poučnega in se je kaj kmalu sprijaznil s čebelami, ki so ga potem spremljale skozi vse življenje. Čebelarjenje je prekinil le v obeh svetovnih vojnah, ki tudi njemu nista prizanelsi. V prvi vojni je prišel v rusko ujetništvo, v drugi pa ga je okupator preganjal v Srbijo.

Zdaj je odšel za večno od nas. Spomin nanj pa bo ostal v njegovih delih. Pisu zgodovine slovenskega čebelarstva pač ne bo moglo zdrseti pero mimo imena Franceta Resmana, ko bo pisal o čebelarstvu na Gorenjskem v 20. stoletju ter navajal čebelarjepionirje, ki so utirali pot čebelarstvu muzeju v Radovljici in z njegovo ustanovitvijo uresnili davno idejo slovenskih čebelarjev.

FRANJO DUPELNIK

V nedeljo, dne 29. 6. 1969, smo čebelarji vojniške družine spremili k zadnjemu počitku našega člana Franja Dupelnika iz Vojnika. Pokojnik je bil vnet čebelar in je v času aktivnega službovanja v Domu onemoglih v Vojniku opravljal njihove čebele, poleg tega pa seveda tudi svoje. Zelo rad se je udeleževal raznih čebelarskih sestankov in izletov ter izmenjeval svoje izkušnje z drugimi čebelarji. Zahrbtni bolezní se ni mogel več upirati in ga je ta za krajši čas privezala na posteljo. V 64. letu starosti je zapustil svojo družinico in nas čebelarje. Pri odprtem grobu na pokopališču v Vojniku, kjer je bilo zbranih mnogo ljudi, se je v imenu čebelarjev vojniške družine poslovil od njega tajnik Družine Ladislav Čmer ob navzočnosti skoraj polovice članov — čebelarjev, ki so položili venec. Tako velika udeležba ljudi na pogrebu dokazuje, kako je bil pokojnik priljubljen ne samo med čebelarji, ampak tudi med širšim občinstvom.

PAVEL KEBER

Dne 16. novembra 1969 smo položili v prerani grob Pavla Kebra iz Žerjave na Koroškem, starega komaj 56 let, vzornega, naprednega tajnika družine Žerjav.

Čebele je še preskrbel za zimo, nahrnil jih je in zapažil, kot bi vedel, da ga bo prerana smrt za vedno odtrgala od njih.

Vse nas, ki smo ga dolga leta dobro poznali in smo z njim vsa leta vozili čebele na pašo in skupaj čebelarili, je njegova smrt zelo prizadela.

Bil je dober čebelar, član društva Mežica, dober tovariš, dober družinski oče in tudi gospodar.

Rad je obiskal svoje ljubljene kljub oddaljenosti od svojega doma, rad je nas vprašal za nasvete, še rajši pa nam je s svojimi nasveti pomagal, saj je imel velike izkušnje že od rane mladosti.

Ko bodo pomladi čebele prvič izletele, Pavleta ne bo, da bi pregledal, če vsi panji izletavajo. Iskale ga bodo one, ki so se mu poleg družine, zelo priljubile.

Čebelarska družina Žerjav

I. K.

VEZAVA

Slovenskega čebelarja in drugih revij se je malenkostno podražila. Od 9 dinarjev v letu 1969 se je povišala cena na 11 dinarjev za en letnik v eno knjigo; od 11 dinarjev na 16 dinarjev za dva letnika v eno knjigo; na 22 dinarjev za revije večjega formata in na 27 dinarjev letniki Uradnega lista.

4. 12. 1969 je umrl naš član in soustanovitelj Č. društva v Ribnici Alojz Vrbinc iz Dolenje vasi. Rojen je bil 1. 3. 1908 na Pijavi gorici. Služboval je kot orožnik v Slov. goričah in v Mariboru. Med vojno je bil interniran v Italiji in Nemčiji in to 3 leta, 1 leto pa je prebil v partizanstvu. Nato je služboval v Novem mestu, dalje pa v Sentjerneju kot komandir LM, 1953 pa je prišel v Dolenjo vas pri Ribnici, kjer je služboval kot šef Krajevnega urada.

Zapustil je ženo, hčerko in sina. Čebelaril je že pred vojno, katera mu je uničila čebelarstvo. Po vojni je začel čebelariti na novo. Kot vidimo, v življenju mu ni bilo z rožami postlano. Bil je dober organizator in je čebelaril z uspehom. Čebel ni mogel prodati, rajši jih je podaril začetniku. Tudi zadnje panje je namenil brezplačno svojim sorodnikom, ko je obnemogel in videl, da ne more več čebelariti. Zaželel si je le še 1 panj, da bo hodil k njemu, si obujal spomine in imel z njim zadnjo radost.

Da, čebelar umre dvakrat: življenjsko je vezan na svojo družino in skrivnostno je povezan s svojimi čebelami.

Naj po trudnem življenju v miru počiva. Čebelarji pa ga bomo ohranili v najlepšem spominu.

France Gradišar

RUDOLF GRKMAN

Po kratki in zahrbtni bolezni nas je nepričakovano zapustil dne 24. 7. 1969 član čebelarstva družine Komenda Rudolf Grkman. Poleg mnogih drugih smo ga na zadnji poti spremili tudi čebelarji.

Rodil se je leta 1901. Čebelaril je od leta 1928 dalje. Bil je razgledan,

povsod v družbi upoštevan kmet in čebelar. S svojimi bogatimi izkušnjami je bil vsak čas pripravljen svetovati in pomagati.

Njegove čebelice pa bodo preskrbljene, saj ga na domu nadomešča sin France, ki se je tudi posvetil čebelarstvu.

Dobrega tovariša bomo pogrešali in ohranili v lepem spominu.

Čebelarstva družina
Komenda
B. B.

Dne 28. oktobra 1969 smo se na pokopališču v Stožicah v Ljubljani poslovili od dolgoletnega čebelarja, nekdanjega tajnika Zveze čebelarstev za Slovenijo tov. Franca Cvetka. Vsi starejši čebelarji se ga še dobro spominjajo, ko je pred vojno organiziral čebelarje-železničarje v okviru čebelarstva zadruge v Ljubljani.

Po drugi svetovni vojni 1945. leta, ko se je priključila železničarska čebelarstva druga k novoustanovljeni Čebelarstvu Slovenije v Ljubljani, predhodnici sedanje Zveze čebelarstev za Slovenijo, je postal njen tajnik. Tu je deloval dolgo vrsto let. S svojimi izkušnjami je pomagal z nasveti mlajšim čebelarjem. Do zadnjega je bil še vedno aktiven član čebelarstva družine Stožice-Ježica. Redno se je udeleževal čebelarstevskih sestankov. Bil je član nadzornega odbora in tako usmerjal delo čebelarstva družine.

Na zadnji poti so se od njega poslovili poleg sorodnikov, znancev in čebelarjev tudi predstavniki Zveze čebelarstev za Slovenijo. Pri odprtem grobu se je poslovil od njega predsednik čebelarstva družine na Ježici, ki je orisal njegovo življenjsko pot kot pot naprednega čebelarja in zavednega Slovenca.

Čebelarstva družina
STOŽICE-JEŽICA

ANDREJ ROŽMAN

Čebelarstva družina Smlednik sporoča žalostno vest, da nas je po dolgi in mučni bolezni zapustil čebelar in dober tovariš Andrej Rožman iz Podrečja šte. 46. Umrl je 5. oktobra 1969 v 78. letu starosti. Zahrbtna bolezen ga je mučila več let. Zato si je moral večkrat iskati pomoči v bolnišnici, doma so mu pa bile čebelice za razvedrilo in tolažbo. Bil je zvest član društva, kakor tudi naročnik glasila Slovenski čebelar.

Imel je mnogo prijateljev, ki so ga sprejeli na njegovi zadnji poti na pokopališču v Mavčiče. Naša čebelarstva družina je izgubila dobrega tovariša in čebelarja.

Čebelarstva družina
Smlednik

FRANC NERED

V letu, ki smo ga preživljali v znamenju 50-letnice obstoja viške čebelarске organizacije, nas je zapustil neumorni Franc Nered, ki je bil 50 let njen član, 31 let odbornik, 20 let pa predsednik, od leta 1967 pa častni predsednik Čebelarске družine Vič, odlikovan z redom Anto-

na Janše.

Rojen je bil 27. I. 1893 v Lanišču pod Ljubljano. Že leta 1922 se je spoprijateljil s čebelami, ki jim je bil odtlej do zadnjega zvest. Bil je izredno priljubljen, saj je vedno znal povedati galerijo veselih dogodivščin iz svojega dolgoletnega čebelarjenja. Zato noben občni zbor, noben sestanek, ni bil

dolgočasen. Že vmes, posebno po zaključkih je stresal duhovite zgodbe o čebelarjih, čebelarkah, o svojih doživljajih in doživetjih drugih. Čeprav je bil varčne narave, je vedno znal zbrane čebelarje tudi počastiti.

V njegovi družbi smo preživeli mnogo veselih uric. Ni ga bilo med nami, ki bi ga ne znal spraviti v dobro voljo. Enako prizadevno je sodeloval v času, ko je bila družina združena z viško kmetijsko zadrugo, ko je bilo v njej zbranih največ čebelarjev od kar obstaja. Prevažal je svoje panje po raznih krajih naše ožje in širše domovine. Pred tremi leti so mu amputirali nogo, vendar kljub temu ni zamudil nobene seje. Kot častnega predsednika družine smo ga sprejeli 17. III. 1969 na viško pokopališče. Čebelarška družina Vič mu je poklonila na zadnjo pot lep venec.

Čebelarška družina Vič

Vsem prejemnikom Slov. čebelarja

Vsi prejemniki Slov. čebelarja, ki ne nameravajo biti naročniki v letu 1970, naj čimprej vrnejo 1. šte. glasila, ker jih rabimo za nove naročnike.

Uprava

Vsem poverjenikom oglasov!

Vse poverjenike za oglase v našem glasilu prosimo, da pošljejo dobljene oglase do osmega v vsakem mesecu.

Pričakujemo čim več uspehov pri vašem delu.

Uprava

Slovenski čebelar je razposlan vsak mesec v nekaj manj kot 7000 izvodih med naše ljudstvo, zato imajo oglasi v našem glasilu zagotovljen uspeh!

Obvestilo

Vse naše naročnike in bralce obveščamo, da prejema uprava redno vsa najvažnejša čebelarška glasila iz vseh evropskih držav. Na razpolago so v upravi Slov. čebelarja.

Letos zaznamujemo matice z modro barvo!

Čebelarji, javite že sedaj vaše potrebe za sezono 1970

PČELIN

specialno hranilo za čebele, ki ima mnoge prednosti pred klasično prehrano čebel:

- ker ga moramo dajati čebelam v času, ko raztopine zaradi ohladitve ne moremo uporabiti,
- ker delujejo zelo spodbudno na pomladanski razvoj čebeljih družin,
- ker so ji dodana zdravila (fumagilin DCH in tetraciklini) in beljakovinske snovi, ki zelo dobro nadomestujejo cvetni prah.

Vse te komponente delujejo na razvoj čebelnih družin, a hkrati tudi zdravijo čebele od mnogih obolenj.

Srednje močna družina potrebuje v času pomladanskega razvoja 2—3 kg Pčelina. Pčelin-i so pakirani po 1 kg v polietilensko vrečico v kartonskih škatlah po 15 kg. Njihova koristna uporabnost je šest mesecev, a pošljemo jih direktno čebelarjem po povzetju, jih pa lahko nabavite tudi po čebelarskih gospodarskih organizacijah.

Cena posameznih Pčelinov je tale:

Pčelin navadni	3.20 N-din
Pčelin A	4.40 N-din
Pčelin B	3.60 N-din
Pčelin D	4.20 N-din

Oskrbimo vas tudi z vsemi zdravili po tovarniških cenah franko čebelar. Prosimo, da pošljete naročila na Pčelarski kombinat »Medoprodukt« Subotica. Vse zaželeno blago lahko plačate tudi vnaprej na žiro račun štev. 666-1-2096, Banka Subotica.

Pčelarski kombinat
»Medoprodukt« Subotica